

EESTI

25
/

POORDILEHT

Ajaleht on ristlemispaik,

kus kohtavad kümnete tuhandete inimeste huvid. Igal inimesel on oma tee ning omad huvid, aga ajaleht peab neid kõiki rahuldama ning juhatama neile teed.

UUS EESTI

on ajaleht, mis on ühtlaselt levinud üle kogu maa. Tema uudised on värsked ja kirjutised tuumakad. Lehe erinurgad pakuvad valitud erisõnumeid igale huviringkonnale. Kuulutusküljel ristlevad edukalt ostjate ja müüjate, töötajate ja kohapakkujate huvid.

UUS EESTI

ON TARVILINE JA HUVITAV AJALEHT IGAÜHELE.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

19. AASTAKÄIK

Nr. 6

JUUNI

1938

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 75 snt.

Välismaale aastaks 5 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a. 1 kr. 50 snt. Tellimiste vastuvõlm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Toimetaja: AADU ADARI.

Soome spordiliikumise mõtte kandja Vierumäe spordikooli sünd ja tegevus

G. Kalkun, SKN üldjuht

Vierumäe spordikool on püstitatud. Aastaid kestnud katsed ja mõttevahetused spordikooli asutamiseks on leidnud tegeliku väljenduse säärasel kujul, mis teeb au Soome rahvale ja on uhkuse esemeks kogu Soomele. Kooli näidatakse välismaalastele ning soomlasele omane tagasihoidlikkuski taandub, kui ta kedagi viib Vierumäe spordikooli mugavatesse ja otstarbekalt paigutatud ruumidesse. Soomlased peavad oma sünnitust ainulaadseks kogu maailmas.

Missugune kandev põhimõte on annud Vierumäe spordikoolile eluõigused?

1920. a. suvel määras Soome riiginõukogu arvult juba teise komitee, mille ülesandeks major Veschini juhitud tehti uurida ettepanekuid, mis esitada Soome kehalise kasvatus kavakindlaks edendamiseks, „silmas pidades Soome rahva kaitsevalmisoleku arenemise vajadust“. Eeltoodust kerkinud küsimusele — mil viisil riik võiks kõige paremini toetada rahva kaitsevalmis olekut edendavaid vabatahtlikke organisatsioone ja nende üritusi — vastas komitee, et takistavaks puuduseks vabatahtliku kehalise kasvatus töö korralduseks osutub kehalise kasvatus väljaõpetatud eriteadlaste-juhitud puudus. Varem korraldatud lühiajalised kursused ei olnud suutnud küsimuses olnud puudust kõrvaldada.

Eelpooltoodud komitee otsus kujunes tõhusaks teerajajaks spordikooli elluviimisele. 1924. aastal moodustati Soome Võimlemise ja Spordiliidu poolt toimikond, kes küsimuse lahendamist pidi edasi arendama. Sama toimikond asutas 1925. a. spordikooli toetamiseks aktsiaühisuse — põhikapitaliga 500.000 Smk., mis oli jagatud 500-margaliste osatähtedena.

Praegune põhikapital on tõusnud 600.000 margale. Suurimateks aktsionäärideks on: Soome Võimlemise ja Spordiliit ühes eriliitudega, Kansallis-Osake-Pankki ja Soome kaitseliidu keskus.

Kõnesoleva asutusega sai kool juba tegeliku aluse Soome spordijuhtide keskusena. Kooli õppetegevus võis

alata. Kuid puudus veel ainealine võimalus kooli hoone püstitamiseks. Seepärast pidi kooli õppetöö esialgselt toimuma ajutistes asukohtades. 1927/1928. aastani oli kooli asukohaks Pälkane kirikuküla ja 1929—1932. a. ni Kivineeme, Karjalas.

1932. a. asus kool juba Vierumäele, kus olid valminud mõningad kõrvalhooned. Nii sai Vierumäe Soome spordikooli lõplikuks asupaigaks, ning sellega lõppes ka kooli rändamine.

Tusad Vierumäe harjad, männimetsad ja järved on muutunud sellest ajast peale Soome sportlaste armisamaks viibimiskohaks. Õppetegevuseks on osaiühisus saanud riigilt toetust 6 aasta jooksul, alates 1928. a., iga aasta 50.000 marka. See toetus on aast-aastalt suurenenud ning praegu on see aastaks 570.000 marka. Kooli tegevuse algaastail sai osaiühisus toetust ka Soome Võimlemise ja Spordiliidult ning teistelt asutustelt, kuid nüüd on see riikliku toetuse suurenedes jäänud ära.

Vierumäe kool valmis lõplikult 1936. a. lõpul. Ta mahutab 2 loengute saali — 66 ja 40 inimesele — võimla 11×19 m², 2 duschiruumi, rooma sauna, 2 riietekuivatamise ruumi, 46 õpilaste ruumi à 2 inimesele, 2 ühiselu ruumi 60 inimesele, 2 kaheinimese ruumi haigetele, söögisaali 150 inimesele, köögi, küpsetamise ruumi, teenijaskonna ruumid, pesukojad, keskkütteruumid, varaaidad, riistade ja suuskade hoiukohad ning erilise prahikogumise seadeldise.

Kooli maa-alal, mille suurus on 83 ha ja mis on annetatud riigi poolt, asetseb kolm sauna ja õpetajate elamud.

Harjutusväljadest võiks nimetada 400 m ringteega spordiväljakut, kaht võrkpalliväljakut, pallimängude väljakut, 25×40 m² võimlemise väljakut, 30 m suusamäge, võimlemislava, katusega varjatud paika riistvõimlemiseks, ujumisbasseini 25 m pikkuse rajaga ja 10-m-list vettehüppe-torni jne.

Ülevaade Vierumäe spordikoolile.

Mida see kõik on läinud maksma rahas? 1936. a. lõpuks on Soome Spordikool saanud riigilt õppetegevuseks üldse 750.000 ja ehitusteks 4.900.000 marka. Kogu ehitus kõrvalhoonete ja harjutusväljakutega paikadega on maksnud 7.690.927 marka. Koolil on liikuvat varandust 691.111 marga suuruses. Kool püstitati vangide töö jõul. Kohtuministeriumi vangide hoolekande osakonnale võlgneb kool veel praegu 3.063.843 marka.

Kui vaadelda siseruume, siis näeme, et siin on valitsemas ilu ühes otstarbekusega. Kõikjal ülirohke valgus. Olivärviga värvitud seinad, koridorides ja söögisaalis kummiga kaetud ning teistes ruumides lakeeritud põrandad võimaldavad eeskujulist puhtust. Mööbel on lihtne, kuid tugev.

Neis ruumes keeb elu aasta läbi. Ühed kursused lõpevad, teised algavad. Ja neid korraldatakse mitmesuguseid. Peale pikemaajaliste spordijuhtide ettevalmistuskursuste võiks mainida erialade harjutuskursusi ja eriti just olümpia- ja maavõistluste-meeste laagreid. Kooli mõnus asukoht on sobivamaks paigaks igasuguseks ettevalmistuseks aktiivsportlastele. Võimalusi ei jäta kasutamata ka harilikud puhkeaja veetjad, kelle arv on veel suurem kui kool suudaks vastu võtta. Ka on kool osutunud nõutavaks edasiõppekohaks keskkooli võimlemisõpetajaile, kaitseväge ja kaitseliidu juhtkonnale ning rahvakooliõpetajaile. Neile kõigile korraldatakse nii suve- kui talikursusi. Ka saab Soome Poiste Spordiliit 2 korda aastas kooli oma poiste kursuste läbiviimiseks kasutada.

Vierumäe spordikool on eeskätt kujunenud meeste õppeasutuseks. Siiski ei ole naistele keelatud astuda sellesse pühapaika.

Erilise tähtsuse omavad küll 6-kuulised kehalise kasvatus juhtide kursused. Need on mõeldud eeskätt vabrikute, koolide, seltside j. m. asutuste kehakasvatuse juhtide puuduse rahuldamiseks. Kursustemaks 6 kuu eest on 2500 marka.

Huvitav oleks vaadelda, mida õpetatakse neil kuuekuulistel kursustel. Kavas on: kehakasvatuse teooria,

kursuste jaoks kohandatud pedagoogika ja metoodika, kehakasvatuse ajalugu, anatoomia, füsioloogia, tervishoid, Soome ajalugu, kodanikuteadus, soome keel, ühiskonnaõpetus, raamatupidamine, võimlemine, kergejõustik, suusatamine ja mägisõit, pesa-, jalg- ja käsipall (võrk-, korv-), vabad mängud, ujumine, matkamine, orienteerumine kaardi ja kompassi abil, rahvatantsud (naistele), massaaž ja esmaabi. Praktiliste ainetena käsitatakse veel laulmist, käsitööd (naistele), mängu- ja harjutusväljakute ning spordivahendite ehitamist ja korrahoidmist (meestele).

Kuni 1. juunini 1937. a. on kool korraldanud kogusummas 153 kursust 3996 osavõtjaga. Kursused on kestnud 1667 päeva. Kursustel on olnud õpetajaiks eriaegadel peagu kõik tunnustatumad Soome kehalise kasvatus õpetajad. Kooli juhatab edukalt juba mitmendat aastat võimlemisõpetaja Akseli Kaskela ja majanduspealikuna Martti Aittovaara.

Ka eestlastest on paljud käinud läbi Vierumäe kursused. Viimasel aastal on kujunenud eriliseks traditsiooniks kahe vennasrahva noorte spordiliikumise keskuste vastastikused poiste külastusretked — eestlased Vierumäele ja soomlased Eestisse SKN kursustele.

Võib-olla ka kunagi meil Eestis avaneb võimalus kehakasvatuse juhtkonna ettevalmistuseks asutada oma spordikool. On ju meilgi kisendav vajadus kavakindlaks juhtide väljaõppeks. Ja meilgi ei lahene ta enne, kui asume küsimuse kallale soomlaste eeskujul.

Parikas
TALLINN

MEISTERFOTOGRAAFID
KUNINGA 2

ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

Tokios lendab ketas kaugemale

Oleme harjunud isegi sellega, et mõni atleet vahetevahel ületab iseenda, tulles toime erakordselt võimsa saavutusega, mis on nagu terav tipp tema tavaliste võimete skaalas. Mõningatel puhkudel on see tipp koguni nii kõrge, et ta rääkimata selle kordamisest üldse ei pääse enam sellele saavutusele enam lähedalegi. Sääraste saavutuste hulgas on väljapaistvaimateks Jack Torrance'i 17.40 kuulitõukes ja Forrest Townsi 13.7 tõkkejooksus, millest meil veidi juttu oli E. Spordilehe eelmises numbris. Kuna mõlemad saavutused olid püstitatud Oslos, siis küsime naljatades, kas Oslo kohal on maakera külgetõmbejõud väiksem. Tegelikult on ümberpöörduvalt: mida lähemale maakeranabale, seda suuremaks muutub maakera külgetõmbejõud.

Millega aga tõeliselt seletada sääraseid ühekordseid hiigelsaavutusi teatud sportlaste poolt?

Tuule mõju jääb kõrvale. Townsil igatahes puudus soodustav taganttuul, veel rohkem Torrance'il raske kuuli tõukamisel. Ei olnud niivõrd mõõduandvad ka raja olud. Ka on raske kindlaks määrata kuivõrd kaa-saaitavalt võivad saavutustele mõjuda näiteks õhutemperatuur ja -niiskus või baromeetriseis. Kõigi nende tegurite soodne kokkujooks võib küll soodustada tehnilist tagajärge, kuid mitte niivõrd, et tekkiks suur hüpe üles.

Jääb üle veel sportlase enda isik. Korraliku treeningu puhul saavutatud kõrge vorm loob vahetevahel erakordse sisemise endakindluse, mis kehalised võimed laadib hoopis teissuguse ja nimelt tugevama „püsi-rohuga“. Ja kui siis säärasel momendil ka võistluste välistingimused osutuvad soodsateks, võib sündida ime, mida seletada ei suuda ka sportlane ise. Ta ainult tunneb, et seekord on läinud kõik imekergelt, ilma et oleks tulnud suuresti pingutada. On koguni säärane tunne, et kõik on tulnud nagu ilma pingutuseta. Tõus erakordsete võimete tippu on perioodiliselt korduv, kuid alati sportlane ise ei taipu seda momenti, mis pärast ta jääb kasutamata.

Mis aga kõige juures tundub kummalisena, on see, et erakordsete suursaavutuste püstitamise puhul on sagedamatel juhtudel puudunud kõva konkurent teiste võistlejate näol. Nii oli lugu Townsi 13.7 ja Torrance'i 17.40 puhul, sest võistlejad olid peaaegu klass nõrgemad. Asjaolu, et erakordsete suursaavutustega on tulnud toime rohkem siis, kui konkurents olnud nõrk, sunnib mõtlema, et üheks tõukeks harukordsele tehnilisele tulemusele on olnud närveeriva võistlusõhkkonna puudumine. Võistlus on olnud ainult endaga, mitte aga teistega. Inimene on olnud enesekindlam ja on saanud end täiel määral kontsentreerida.

Võib arvata, et näiteks meie A. Viiding oli võimete tipul Berliini olümpiakülas, kuid mõned päevad hiljem peetud võistlusel oli talle ebasoodne välisõhkkond erakordse hiigelsaavutuse püstitamiseks. Viidingu kohta peab lisama veel seda, et temal näivad tõusumomendid järgnevat võrdlemisi lühikeste perioodide järele. Näiteks 15.92, 16.06 ja Berliini suurvorm, missugustel puhkudel ta tegi suure hüppe kõrgemale oma tavalisest võimete skaalast, järgnesid üksteisele võrdlemisi lühikeste perioodide järele.

Ülal oli juttu füsioloogilistest ja ka psühholoogilistest mõtlustest sportlase saavutusvõimsusele. Kuid on veel teisi mõjutusi, mis küll vähem kaasa räägivad tehniliste tulemuste püstitamisele, kuid millel siiski oma osatähtsus. Näiteks need mõjutused, mis sõltuvad füüsikascadusest. Meie teame, et sõltuvalt õhutingimustest või kokku tõmbuda või pikaks vendida mitte ainult mõõdurihm, vaid ka jooksurada. Õhutingimused võivad mõjuda ka ajamõõtja-kella käigule, kuigi kell on täiesti reguleeritud. Sääraseid mõjutusi on veel palju.

On teada, kui pikki vaielusi oli Jesse Owens'i 10.2 maailmarekordiks tunnustamise puhul selle pärast, et raja pikkuse kontrollmõõtmisel osutus 100 m olevat 15 millimeetri võrra lühem. Võistlusrada ei mõõdetud kohe pärast rekordi püstitamist, vaid hiljem, millal temperatuur oli muutunud. 15 mm pärast 100.000 millimeetri kohta tehti suur küsimus, kuid kuulitõukes ei tehta vähimatki küsimust sellest, kas kuul langeb pehmele või kõvale maapinnale. Pehme maapinna puhul kuul teatavasti langeb sügavasse ja võib riisuda rohkem kui 15 mm kogu tõuke ulatusest. Oletame, et ühel ja samal võistlusel kaks kuulitõukajat saavutavad täpselt 15 m. Ühel neist juhtub aga kuul langema maapinnasse peidetud kivikese peale, mille tõttu kuul ei vaju nii sügavasse kui teisel. Seetõttu tema tagajärjeks kuulutatakse võib-olla 1–2 sm võrra parem saavutus ja ta tuleb võitjaks mitte oma võimete paremusega, vaid tänu väikesele kivitükile!... Analoogilisi näiteid võib tuua ka teistel kergejõustikualadel.

Toodud näited tõendavad, et ka maailmarekorde ei saa mõõta absoluutselt õigelt. Kes aga teadusvallas on rohkem kodused, võivad sattuda veel huvitavamatele tõsiasiadele, mis maailmarekordide tehnilist väärtust mõjutavad isegi rohkem kui see, kas kuul langeb pehmele või kõvale pinnale. Nii on keegi Ameerika professor täpsete arvutamiste najal kindlaks teinud, et ketas, mis näiteks Tokios lendab, ütleme, täpselt 50 m kaugusele, maandub samasuguse jõuga Oslos hei-

Vierumäe spordikooli ruumikas sõõgisaal.

KOSUTAVAL TOIDULAUAL:

ETK jahu, kamajahu, ETK kohv, kakao, ETK maitseained, tee ja veinid.

TARVITAGE ETK VÄÄRTKAUPU! MÜUGIL ÜHISKAUPLUSIS!

Laulud nüüd kõlavad...

sütitades ja juhtides ühistööle. Rahva koostöö viljana rikastavad elu

PUHASTUSE JA NAHARAVI ALAL

ETK pesu-, kumblus- ja tualettsebid, ETK pesupulber, metallipuhastaja, Orto kõlniveed, kreem ja puudrid.

detuna ainult 49.65 m kaugusele! Täheandab, et Tokios lendab ketas kaugemale. Kuidas professor sellele on tulnud, on pikk arvutuste rida, mida siinkohal pole mõtet avaldada. Kuid siiski huvitab meid vahest see, mis põhjustanud arvutuste säärest lõpptulemust.

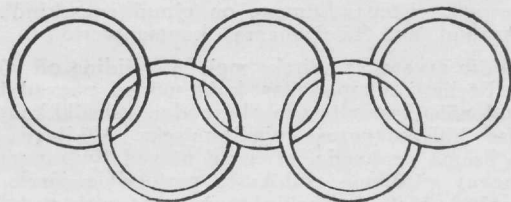
Eeskätt teame seda, et mida ligemale maakera südamele, seda suurem on maakera külgetõmbejõud, mis „kleebib“ kõik asjad enda külge, ka õhu. Seetõttu on õhk sügavamates allmaakaevandustes tunduvalt tihedam, „paksem“ kui näiteks maapinnalt kõrgele ulatavates mägedes. Ühe ja samasuguse jõuga heidetud ketas lendab mägedes seetõttu kaugemale kui kohtades, mis lähemal maakera südamele, sest esimesel puhul on maakera külgetõmbejõud väiksem. Tokio aga on merepinnast kõrgemal kui Oslo.

Teisena mängib oma osa kuu külgetõmbejõud. Kui kuu on maakerale lähemal, on tema külgetõmbejõud suurem ja see asjaolu annab ketta lennule pikema kaare enne kui ketas uuesti täiel määral allub maakera külgetõmbejõule. Samuti mõjub päikese külgetõmbejõud. Täheandab, et ketta lennuulatus sõltub mõningal määral ka sellest, kas kuu ja päike on maakerale lähemal või kaugemal. Tokio olümpiamängude ajal on nad mõlemad maakerast kaugemal.

Samuti on teadmata, et maakera pole ühtlaselt ümmargune, vaid mõlemast nabast veidi kokku litsitud. Seetõttu on poolusel elav inimene lähemal maakera südamele kui ekvaatoril elav. See tähendab, et mida lähemale ekvaatorist pooluste poole, seda suurem on maakera külgetõmbejõud. Vastavalt sellele muutuvad ka kõik esemed raskemaiks. Ka ketas muutub raskemaks ja ta lend on rohkem takistatud. Tokio asetseb põhjalaiuse 35°-l, Oslo aga 60°-l. Tokio on seega põhjanabalt kaugemal ja maakera külgetõmbejõud on seal väiksem.

Edasi tuleme uuele „avastusele“, mis mõjutab ketta, oda ja vasara lendu. Selleks on maakera pöörlemine ümber oma telje. Mida kaugemale maakera poolustest, seda suuremaks muutub tsentrifugaalne jõud, kuni ta oma haripunkti saavutab ekvaatoril. Ja mida suurem on tsentrifugaalne jõud, seda pikemaks teeb ta ketta lennu. Sellepärast lendab ketas Tokios kaugemale kui Oslos, kuigi ta oleks heidetud ühe ja sama suure jõuga. Samal ajal on tähtis ka see, kas heita läänest itta või ümberpöörduvalt, sest ühel puhul mõjub lennule kaasa ka maakera pöörlemise suund.

Kõigil ülalkirjeldatud asjaoludel on ainult teoreetiline tähtsus, ilma et nad maailma kergejõustikus kuigi märkimisväärselt kaasa mõjuksid. Ameerika professori väljaarvutatud 35-sentimeetriline vahe ketta lennu võib olla õige (kontrollitud seda arvutust meie ei ole), kuid mõistagi ei meelita see kedagi maailmarekordide püstitamiseks sõitma ekvaatorile. Võisteldakse eeskätt võistluse pärast, kuna rekordidel on teisejärguline ja veel väiksemgi tähtsus. Ja kui võistleme koos kas Tokios või Tallinnas, on kõigil võrdsed võimalused võitude saavutamiseks.

Hoolaua-hüpped

A. Havist, ujumisinstruktor

Vettehüpped on kahtlemata kaunim osa vee-sportdis. Kuid hoolimata sellest on see ala leidnud meil vähe harrastamist. Näiteks 1937. a. Haapsalus peetud Eesti ujumise-esivõistlusel esines 11 organisatsiooni 130 võistlejaga, kuid nende seas oli ainult 3 vettehüppajat. See on igatahes vähe.

Üheks põhjuseks, miks see ala ei arene jõudsamini, on kahtlemata vajalike harjutamisvõimaluste puudumine. Näiteks pole üheski meie supelspordi harrastamist rõhutatavas kuurordis ühtki korralikku hüppelauda, teistest paikadest rääkimata. Ja kui on olemaski mingisugune hüppamise võimalus, siis ei tunta hüpete tehnilist läbiviimist ja võistlustingimusi. Esimese puuduse kõrvaldamise propageerimine ei kuulu õieti käesoleva artikli raami, ehkki seda tuleks kõigiti teha ja teisi tegema õhutada, küll aga teise kõrvaldamine.

Püüame vettehüppe huvilisi tutvustada hüppevõistluse tingimustega ja hindamise alustega, et neil oleks väikene ettekujutus sellest, mis neilt nõutakse võistlusel ja mida nad peavad oskama.

Hüpped jagunevad: 1 ja 3 m kõrgusel asetseva hoolaua hüpeteks ning 5 ja 10 m tornihüpeteks. Hoolaua hüpped (Tabel „A“) jagunevad viide rühma. Igast rühmast tuleb hüppajal sooritada sund- ja vabahüpe, misjuures viimase valib hüppaja ise. Kirjutusele lisatud tabelis on toodud ainult osa vabahüppeist autori valikul. Hüppevõistlustel meestele on 5 sund- ja 5 vabahüpet ning naistele 4 sund- ja 4 vabahüpet, mille juures vabahüpete loend ei või sisaldada hüppeid, mis juba sundhüppeis ette nähtud. Üldiselt sooritatakse hüppeid kolmel viisil: kas sirge- (vorm a), vinklis- (vorm b) või kägaras-kehaga (vorm c). Vastavalt sellele, kas hüppe on sooritatud hooga või hoota ning 1 või 3 m kõrguselt laualt, antakse raskusastmeks 1,0 kuni 2,5.

Kohtunikke on hüppevõistlusel viis. Hindamine algab hüppaja lähtelt lahkumisega ja punktid arvatakse järgmistel tähelepanekutel: 1. üldmulje, 2. jooksu sulavus, 3. ärähüpe — hoog ja kõrgus, 4. lennutehnika-liigutuste sulavus ja eraldavus ja 5. sukeldus.

Täidetud hüpet hinnatakse järgmiselt:

ebaõnnestunud hüpe	0 punkti
halb	1—2 „
puudulik	1—2 „
puudulik	3—4 „
hea	7—8 „
väga hea	9—10 „

Kohtunike viiest hinnangust tuleb läbi tõmmata kaks äärmist, s. o. kõrgeim ja madalaim hinne. Ülejääva kolme hinnangu aritmeetiline keskmine korrutatakse raskusastmega. Iga hüppe kohta saadud korutised, kui hinnangute resultaadid, arvatakse võistluse lõpul kokku ja suurim koguarv annab esikoha. See oleks üldiselt esikoha arvutamine. Selle teadmiseist on hüpete harrastajale aga vähe. Ta peab üksikasjalikumalt teadma hüpete hindamise algingimusi ja põhinõudeid. Need on alljärgnevad: (andmed vastavad täpselt E. V. L. määrustele).

a) Enne vastavat märguannet peakohtunikult pole võistlejal lubatud astuda lähte.

b) Lähte astumine ja lähtel olek ei kuulu hindamisele.

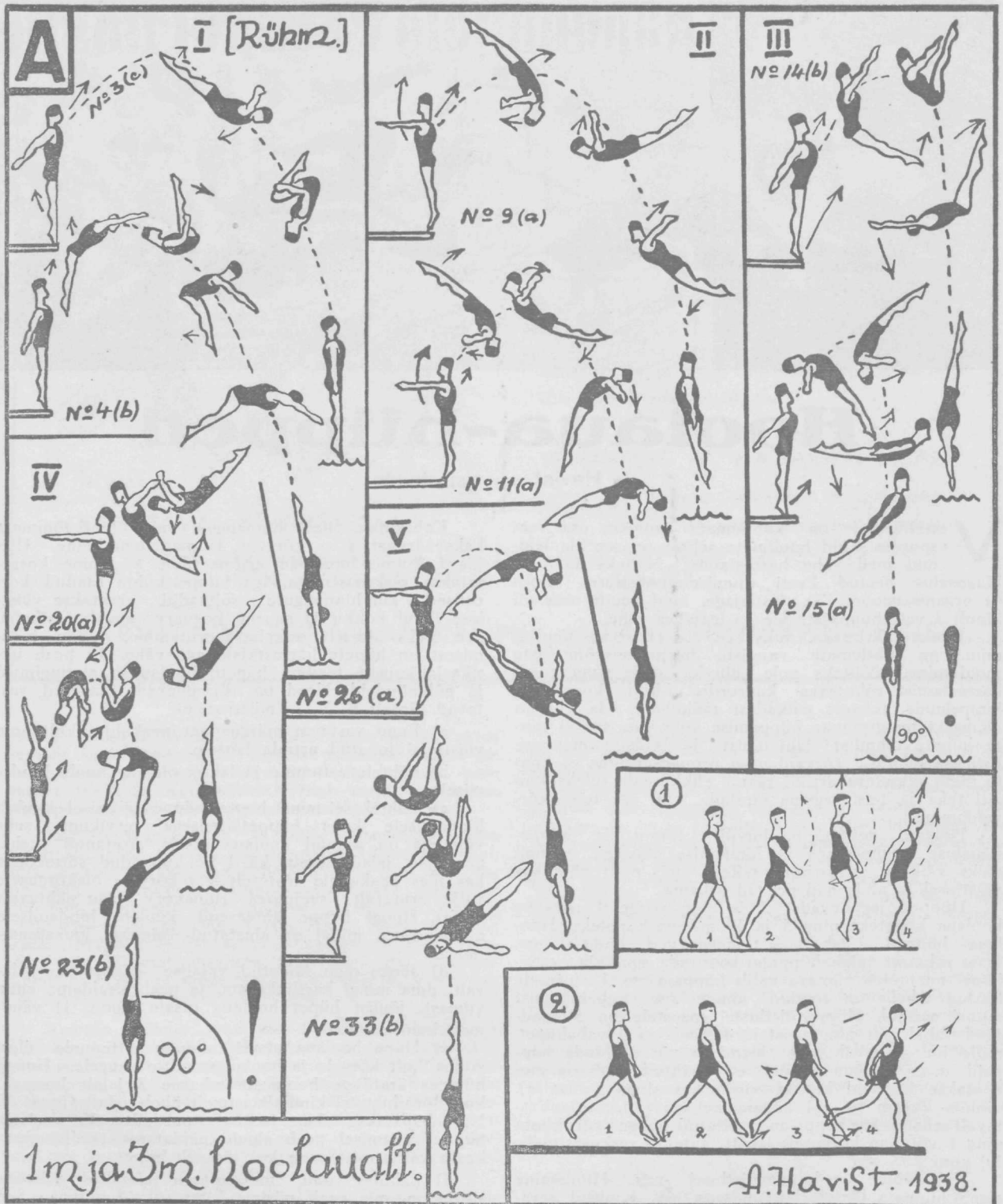
c) Lähtel seismine hoota hüppe täitmisel kuulub hindamisele koos hüppetäitmisega tervikuna, seks võistleja on asunud hoolaua otsale, sirutanud keha, pea otse, jalad sirgelt, käed kokkupandud sõrmedega kas üles peakohale tõstetult või kõrvale õlakõrgusele välja sirutatult, seejuures rinnakorv olgu nähtavalt väljas. Hooga hüppe lähteasend kuulub hindamisele momendist, millal on alustatud esimese jooksusammuga.

d) Jooks olgu täidetud vajalise kergusega, sulavalt, ilma mingi kartlikkusega, ja peab sisaldama enne viimast, jõulist hüpet hoolaua otsale (joon. 1) vähemalt kolm sammu.

e) Hüpe hoolaua otsalt toimugu ettepoole üles, võimalikult kõrgele ja hoolauast mitte kaugemale. Hooga hüpetes äratõuge hoolaualt tehakse 2 jalalt korruga, kuid tornihüpetel kindlalt astmelt ühelt jalalt (joon. 2). Nii hüpatakse ka joostes purdeilt. Kätseisult hüppe täitmisel peab algul näidatama täielist tasakaalu valitsemist enne kui järgneb hüpe.

f) Läbides õhu, moodustagu jalapõiad särtega sirgjoone, mis peab püsima kuni sukeldumiseni. See tingimus, mis on eriti oluline kõigi hüpete täitmisel, kuulub ka kõige hoolsamale hindamisele hüppe puhtuse mõttes.

g) Peahüppes ette, s. o. hoota või hooga lendhüppes, moodustagu keha õhus meeldiva nurga, kusjuures nurga tipp ei tohi olla kõhu kumeruses, vaid rinnakorvi alumisel serval, sealt aga peab järgnema sirgjoon kuni varbaotsteni. Käed olgu sirutatud kõrvale üles sirgelt, kokkupandud sõrmedega. Käed püsivad paigal kuni enne sukeldumist, aga järsult tõm-

matakse nad ette peakohale kokku, täiesti sirgjoones kehale.

h) Lendhüpetes poole või terve kruviga ei ole lubatud kruvida kohe lähtelt lahkunult. Kõigil vinkelhüpetel (harihüpped) kruviga peab tehtama enne märgatav ärahüpe üles, järgnema vinkel ja alles siis kruvimine. Samuti peab poolgaineri (Auerbach) puhul enne olema nähtav gainer ja alles siis järgnema kruvimine.

i) Salto kärgaras täidetakse kohe tugeva ärahüpega üles, kuid lendava salto puhul peab esinema enne lendhüppe kohaselt sirutatud kehahoid ja sellele alles järgnegu salto.

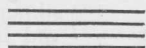
j) Kõigi hüpete sukeldumine peab kindlasti toimuma loodis veepinnale (!).

k) Jalad ees sukeldumisel peavad käsivarrad tihealt asuma vastu keha.

TARTU NÄITUS

27. aug. — 30. aug. 1938. a.

Büroo: Tartu, Näituse 31
tel. 1-01.

1) Sukeldumine lähemal hoolauale ja see ilma mingisuguste veepritsimiseta säästa punkte ja eeldab õieti täidetud hüppe lõpuleviimist.

Eriti tuleb silmas pidada ka hüpete sooritamisel tehtavaid vigu, sest midagi pole raskemat kui treeningul sisseharjutatud vigadest vabanemine. Iga vettehüppe harrastaja peab kõigepealt rõhku panema hüppe puhtale sooritamisele. Et paremat ettekujutust saada hüppe puhtusest, lisan siinkohal hüpete sooritamisel ettetulevate vigade loendise: 1) halb jooks. 2) nõrk ärahüpe, 3) mitteühtlased ja hilinevad liigutused, 4) ülekukkumine, 5) lapiti sukeldumine, 6) sukeldumine kaugemale hoolauast, 7) ebakindlus täitmisel, 8) lodev kehahoid, 9) põlvede kõverdumine, 10) sõrmed harali, 11) pea sissetõmbamine, 12) küürus olek, 13) selgroost kõverdumine ja kallutamine (eriti kruvimisel), 14) ristluist kallutamine vasakule või paremale (välja arvatud kruvimine) ja 15) salto täitmine laua all, s. o. liialt madalas vee ligi.

Päris ekslikul teel asub see algaja, kes arvab, et õppinud tundma tingimusi ja nõudeid, võib kohe alata hüppamise treeninguga.

Iga hüppaja peab täieliselt valitsema oma keha. Sellela pole vettehüpete harjutamisel mingit mõtet. Seda valitsemise oskust saab omandada ainult riist- ja partervõimlemise abil. Nii on esimeseks põhitingimuseks võimlemine. Ja iga algaja võib kindel olla nurjumisele, kui ta ei täida seda algpõhitingimust. Enne hüpete harjutamisele asumist tuleb vähemalt aasta sihikindlalt võimelda. Alles siis on mõtet asuda tegelikele harjutustele.

Veel harrastatakse tornihüppeid 5 ja 10 m kõrguselt. Kuna need on mitmeti seotud hädaohuga ja meil on õige vähe tingimustele vastavaid vettehüppe-torne,

siis seda ala ma ei puuduta pikemalt, pealegi kui nii pea ei ole ette näha selle ala harrastamist Eestis. Seni pole meil üldse peetud tornihüpete võistlusi. Üks on aga selge, et hoolaua hüpped on teatava piirini vettehüpete harrastamise eelastmeid. Kui selles on siginenud küllaldaselt vilunud inimmaterjali, siis vast on mõtet neid edasi viia tornihüpete harrastamisele.

Rühm	Väljapüpped hoolaualt	Nimetus	Nr.		Hoota Hooga			
			mees	nais	1	2	3	4
I	Ettepoole hüpped, nägu vee poole.	*) Lendav salto ette	3 (c)	3 (c)	—	1,6	1,7	1,6
		1½ salto ette	4 (b)	4 (b)	1,7	1,6	1,8	1,8
II	Tagurpidi hüpped, selg vee poole.	*) Salto tagurpidi	9 (a)	9 (a)	1,7	1,6	—	—
		1½ salto tagurpidi	11 (a)	11 (a)	—	2,1	—	—
III	Tagurpidi hüpped, nägu vee poole.	*) Isander (pool Gainer)	14 (b)	14 (b)	1,6	1,6	1,7	1,8
		Auerbach salto (Molberg)	15 (a)	15 (a)	2,1	2,0	1,9	2,0
VI	Ettepoole hüpped, selg vee poole.	*) Peahüpe taha-ette	20 (a)	—	1,2	1,4	—	—
		1½ salto taha-ette	23 (b)	—	2,2	2,1	—	—
V	Kruvi hüpped	*) Tagurp. pea h. ½ kruvi	26 (a)	26 (a)	1,7	1,6	—	—
		Isander ½ kr.	33 (b)	33 (b)	—	2,2	—	2,2

*) Suusahüpped meestele ja naistele, mis maksvad kuni Tokio olümpiamängudeni 1940. a.

Maailma pikimaid lennismängijaid Rogers kaaslannadega.

Tennismängus pääsevad nagu ka iluuisutamises, vette- ja suusahüpetes mõjule esteetilised liigutused. Endastmõistagi ei ole need mõõduandvad võiduks, kuid siiski on neil suur tähtsus, rääkimata sellest mõjust, mida nad avaldavad kindlasti publikule, kindlustades ka publiku sümpaatiat.

Esteetiliste (kaunite) liigutuste all ei tohi aga mõelda sääraseid liigutusi, mille juures nende sooritaja mõtleb vast sellele, et ta püksiviigid ei läheks viltu, sealjuures aga hoopis unustades palli juhtimise õigesse kohta. Võib sageli näha mõnd mängijat kätt nagu balleriini välja sirutamas, ka teatakse sääraseid, kes harrastavad küll ilumängu, kuid selle juures saavad palli vaevalt üle võrgu.

Viinlane Geanz, pilsenlane Cihar, ameeriklane Culey, rumeenlane dr. Lupper ja veel mõned teised on näited säärastest mängijatüüpidest, kes asetavad suurt rõhku ilusatele poosidele. Bitsy Grant oma hea mängu juures on ka üks ilusate pooside harrastajaid, olgugi et tema mittemidagiütlev välimus ja väike kogu ei lase seda tulla maksvusele.

Ei! Esteetilised liigutused ei tohi olla tehtud, vaid loomutruult mõjumiseks peavad nad olema lihhas ja veres. Kui tahaks järjestada maailma kümnet elegantseimat mängijat, siis esimesena tuleks kahtlemata märkida jaapanlast Yamagishit, kellele järgneksid Sidney Wood, von Cramm ja Austin. Mehelikult tugevas ilusas stiilis tuleks nimetada Borotra't ja Shields'i, kellele Destremeau ja Hecht oleksid väärilised konkurendid, kuna järjestuse lõpetaksid Artens ja Metaxa, kelle hulka varematal aastatel kuulus ka Jach Craford. Nendel on ilus mäng tasakaalustatud hea mänguga.

Daamidest on Suzanne Lengleni mängu sageli võrreldud Anna Pavlova tantsuga, kuid temast siiski palju eelistatum võistleja oli hispaanlanna Lile de Alvarez. Viimane mängis mitte ainult klassiliselt hästi, vaid tal on veel tugev isikupärane joon ja ka välimuselt oli ta niivõrd veetlev, et tema ilus mäng pääsis palju rohkem mõjule kui S. Lenglenil. Ameeriklanna Marble, inglannad Round ja Stammers, sakslannad Aussen ja Ullstein, tšehhhitarid Outrat ja Straube võlusid oma ilusa stiili ja painduvate liigutustega, kuna seevastu Helen Jacobsi tugev ja omapärane mäng võis võluda ainult asjatundjat.

On palju mängijaid, kes löövad kramplikult, jooksevad palju ning peksavad palle sihitult ja metsikult. Mõned tõstavad eeskäe-löögi juures inetult õlga ja tagakäe-löögi puhul teevad poksamisele sarnlevaid liigutusi, sageli korgitõmbajana truult kõverdudes, sealjuures rohkem komistudes kui loomutruult joostes.

TENNISE TEHNIKA ILU

B. Lepik R. Menzeli järgi.

Kramplik tegevus nõuab rohkem jõudu. Kuid tennis peab olema õigemini rütmiline liikumine, kus kogu kehakaalu peab oskama õieti kasutada. Kramplik liikumine nõuab ka suurt sisemist pingutust ja asjatut energiat. Kramplikud tennismängijad on kuidagi kammitas ja nende võimed ütleavad sageli üles just otsustaval silmapilgul, nagu nendelgi mängijatel, kes alatasa mõtleavad mänguilule.

Kuid, nagu tõendab Austin, võib „elada“ ka ilusa mänguga. Milline veetlevus, esteetika ja ilu peitub ometi tennis tehnikas! Mõni eeskäe-löök sarnleb tugevale sirbitõmbele, millega suur hulk vilja niidetakse, mõni tagakäe-löök on nagu uhke äraütlev käeviibe ja teine nagu paljuütlev tantsuliigutus. Hüpe löögiks oleks nagu röömuhüpe, millega iseend ületatakse ja drop-shot (stop-pall) nagu paitav käeliigutus.

Tennismäng on nagu tõus ja mõõn, milles on võit kord ühel, kord teisel pool. Reket väljub nagu lihitatud sõjariist ja pallid lendavad nagu kuulid, keerlevad nagu valged linnud, heljuvad nagu lumehelbed või veerevad kui lained üle väljaku. Mängijad jooksevad elastselt varvastel (Yamagishi sarnleb siis inimeseks muutunud panterile), viskuvad nagu metsikus röömus õhku ja on pallil kannul nagu kiskja oma saagil.

Sageli on nagu midagi metsik-võluvut tennisvõistluses. Kui näiteks Borotra või Shields mängisid, oli publik ometi kuidagi omapäraselt võlutud nende mängust. Ja naeratus, mis mängles Borotra ja Shieldsi nägudel igal ajal ja iselukorral, ka kõige kibedama kaotuse puhul, nagu tõendas, et tennis tähendas neile tõsiselt harmoonilist jõukatsumist. Seevastu grimassis nagu, tugev hingeldamine, järsud ja kramplikud liigutused tõendavad, et mängijal puudub sisemine tasakaal, et ta rohkem vägivaldselt püüab seda tasa teha, mida takistab loomulikkus või talendi puudumine.

Igal tennismängijal peaks olema võimalus oma esinemist jälgida filmis. Seal näeks ta täpselt, mis ta mängus on üleliigset, või mis on sunnitud ja kramplik. Ja kui ta siis oma mängu võrdleks tõesti esteetiliste eeskujudega, võiks ta kergesti parandada oma lööke ja liigutusi, et läheneda rohkem ideaalsetele mängijatele.

Muğav klubiruum West-Endi tennisehallis.

A/S. „VOLTA TEHASED”

Tallinn, Soo tän. 27

Kodukeskjaama tel. 477-66

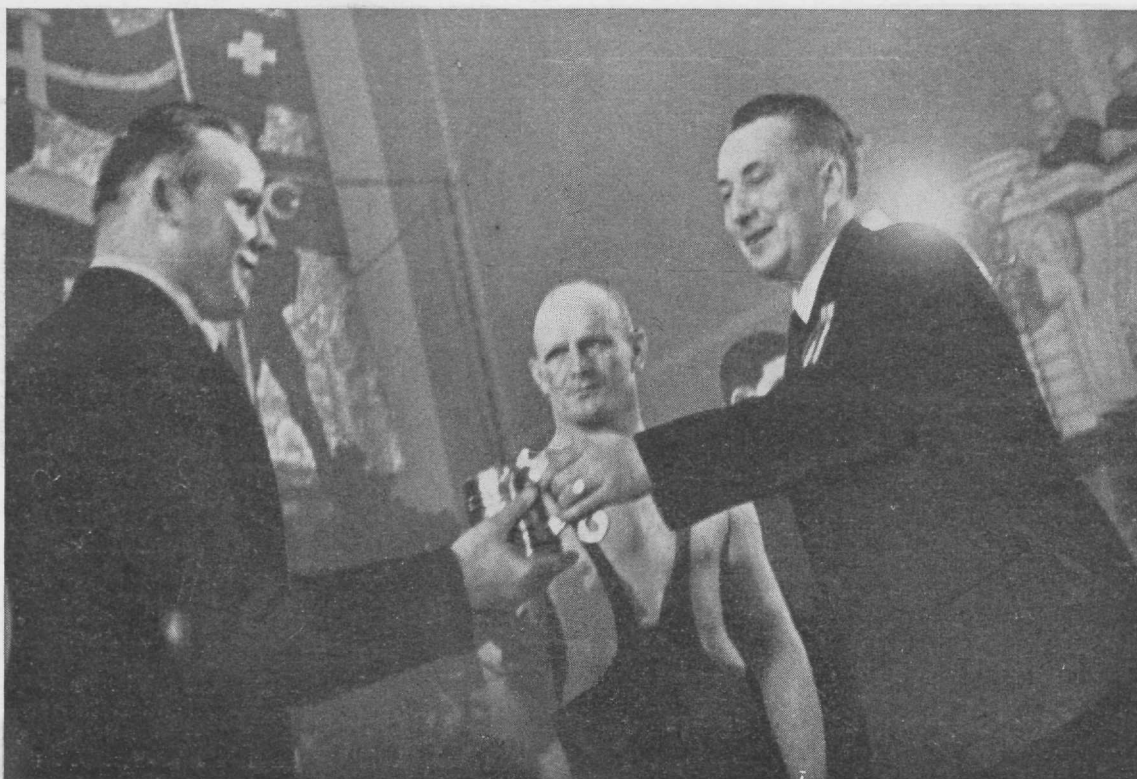

Ü. K. EESTI RAHVAPANK

TALLINNAS, S. KARJA NR. 19. TELEFON 425-55.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone
liikmetega.

Ostab ja müüb välisraha.

Pildimälestus maadluse-euroopavõistlustelt. Liidu esimees O. Kõster ulatamas värskelt euroopameistrile J. Kotkale võidukappa.

Kergejõustikust maailmapeeglis

Eesti tänavune kergejõustikuhooaeg on seni olnud niivõrd võistluste- ja tagajärgede-vaene, et vastupidi eelmistele aastatele pole mõtet käesolevas, s. o. juunikuu numbris, avaldada viie parima loendit. Olukord paremusele muutub vast alles pärast maavõistlust Soomega, mis toimub juuli esimesel poolal.

Torkab silma, et meie kergejõustiklased armastavad vähe võistelda. Kui näiteks Soomes on Y. Nikkanen sooritanud juba kümme starti, on meie odaviskajad parimal juhul võistelnud ainult 2—3 korda, Sule ainult üks kord. Kust peavad siis tulema võistluskogemused, kui hoidutakse võistlemisest? Pole ime, kui suurteil võistlustel põlved värisema hakkavad: keha pole küllaldaselt ette valmistatud suurpingutusteks.

*

Uus vasarasuurus näib võrsuvat ameeriklasest Bolashist, kes debüüdil heitis traadiga raudmuna 49.56 m. Samadel võistlustel tõukas Ryan kuuli 15.94.

*

Belgradis peeti kolme-linna-matsch Belgrad-Bukarest-Praha, millel saavutati mõningaid heaklassilisi tulemusi. Nii jooksis jugoslaavlane Gorsek 800 m 1.53,2-ga ja kattis 1500 m 4.09,6-ga. Rumeenlane Christea näitas 5000 m-is ajaks 15.23,0. Üldvõitjaks tuli Belgrad 103 punktiga Bukaresti 94 ja Praha 90 punkti ees.

*

Ameerika üliõpilased pidasid hiljuti duelli Oxfordiga. Uue sprindituusana erines jänki Jenkins, kes

220 yardis lõi Sveeney'd, saavutades ajaks 21,7. Samadel võistlustel Finlay võitis 110 m tõkkejooksu 14,7 ja 220 yardi tõkkeid 24,8. Inglise parimaks kaugushüppajaks on praegu Powell, kes hüppas 7.24. Selle mehega tuleb Londoni kergejõustikumängudel rinnad kokku panna meie Ruudi Toomsalul.

Esimese inglasena pääses odaviskes üle 60 m Blakeway — 61.71 m. Kuid Blakeway pole sündinud saareriigis, vaid on pärit Lõuna-Aafrikast, kust ta Londoni tuli ülikooli. Seega oleks õigem ütelda, et 60-meest inglased pole veel võrsunud. Ketast heitis Grigg 40.31 m, mis Inglise oludes on hea resultaat.

*

Filippiinide kergejõustiklastest tunneme kõige rohkem vast ainult kõrgushüppajat Toribiot, kes kolmel olümpial kandnud oma riigi värve. Nüüd on temale järeltulija võrsunud Soliva'st, kes hüpanud 1.92.

Hea tõkkejooksja Filippiinidel on Ravello näol, kes 110 m jooksunud 15,3 ja 400 m 54,4-ga.

*

Luigi Beccali näib jälle olevat suurvormis. Milanos peetud klubimatschil, millel vastamisi olid Pro Patria ja Giovirezza, vaimustas ta pealtvaatajaid 1500 m-is ajaga 3.52,8. Peetakse võimalikuks, et Beccali võtab veel tänava ette ataagi selle distantansi maailmarekordi tagasisaamiseks enda nimele. Teatavasti oli ta kord maailmarekordi hoidjaks 3.49,0-ga. Tänavu Pariisis peetavatel euroopavõistlustel kujuneb põnevaks heitlus Beccali, ungarlase Szabo ja inglase Woodersoni vahel.

Võiljate austamine Tallinna euroopavõistlustel.

Itaalias loodetakse väga palju noorest koolipoisist Gastist, kes peagu mingisuguse stiilita hüppas kõrgust 1.85! Teine noor tulevikulootus on Gori, kes 400 m jooksnud 49,8-ga. Tagajärg, mis teeks au ka Eesti rekordina.

*

400 m on maailmas alla 47 sekundit jooksnud üheksa meest, kes järjestuvad järgmiselt:

46,1	Archie Williams, USA	1936
46,2	Bill Carr, USA	1932
46,3	Lualle, USA	1936
46,4	Ben Eastman, USA	1932
46,7	A. G. K. Brown, Inglise	1936
46,7	Smallwood, USA	1936
46,8	Glenn Hardin, USA	1933
46,8	John Woodreoff, USA	1936
46,9	Benke, USA	1937

Seega ainult neegrid, anglosaksid ja juudid (Carr ja Eastman).

Neid, kes veerand miili (402 m) katnud ajaga alla 47 sekundit, võib üles lugeda näppudel. Rohkem neid ei ole. Selle väikese karja hulka kuulub nüüd ka Ray Malott, kes on Standfordi ülikooli õpilane. Hiljuti Kalifornias peetud spordipeol võitis ta veerand miili 46,9 sekundiga. L. a. võitis ta 400 m meistrivõistlustel 47,1-ga, seega on ta tugevasti arenenud.

Peale kõige muu on ta hea ka 800 m-is, meenutades mõningal määral Ben Eastmani, kes samuti oli väljapaistev mõlemal nimetatud distantsil. Samadel võistlustel, millel R. Malott 440 yardi jooksis alla 47 sek., võitis ta 800 m 1.54,0-ga. Malott'ist loodetakse meest, kes vääriks Archie Williamsile, Bill Carrile ja Luallele.

OSLO REPORTAASH

1. VI 38. a. Oslos.

Oslosse jõudes ootas meid suur üllatus. Meid võeti vastu vägeva „Mu isamaa“ lauluga (kohaliku meeste-lauluseltsi poolt).

Imestama pidime tõesti norralaste puhast eesti keele aktsenti.

Mängu eelpäeval viidi meeskond kuulsasse talispordi paradisi, s. o. Hallmenkolleni mäele, samas toimus ka lõunasöök. Öhtul käisime norralaste lahkkel kutsel nende revü-teatris „Mustas Kassis“.

Võistluspäeva pärastlõunal selgines ilm ja tuli see, mida norralased ise ka ei uskunud: staadion oli peagu välja müüdud. Pealtvaatajaid oli 22.000, mis on iga-sugune Eesti maavõistluste rekord.

Norralased saavad meie lahtilöögist palli ja terava püstsöödu mänguga paremalt tiivalt teevad kohe karde-tava momendi meie värava all, mis aga õnnelikult lik-videeritakse. Järgneb mõned minutid lahtist mängu keskväljal ja juba tuleb Norra tf. löögikaugusele. Lööb, kuid löök ei olnud hästi sihitud ja lendab väravast mööda.

Meie mängijad hoiavad end veidi taha poole, et taltsutada norralaste esimest ägedust. Pea muutub mäng lahtiseks. Meie edurivi ühes äärepoolkaitsjatega teevad lühisöödulise mänguga norralaste kaitsjale tõ-sist „peavalu“. Kass jõuab otsa oudi jooneni, tsender-dab, kuid tugevalt ja pall lendab üle Kuremaa. Ka Siimensonil luhtub ilus moment, mis sellest tulla oleks

võinud. Järgneb vahelduv ja päris kena mäng kuni poolaja lõpuni.

Mäng on tugev mõlemalt poolt, kuid silma paistab norralaste suurem füüsiline tublidus ja kiirus. Eriti hästi mängib nende taga-meeskond, kes meie tormajaid ei jätta momendikski seiramata.

Kuid ka meie meeskond mängib nii, kuidas mängiti Rumeeniaga. Ei saa öelda, et oleks niisugust meest, keda peaks eriti kiitma, sest see oleks ülekohus teiste vastu. Siiski suurem ja raskem osa tööst tuli teha tagaliinimeestel, kuid neile pakkusid head abi ka sisetormajad, kohati isegi ääred. Vähe näeb mängu, kus meie ääretormajad tulevad nii kaugele pallile vastu ja suudavad palli siiski vastase värava alla viia.

Norralaste mäng oli kindlam, võit igati teenitud. Nad soovisid rohkem, kui saavutasid, kuid meie mehed saavutasid rohkem kui neilt loodeti. Kuid poolaja lõpuks oli seis 0:0, nurgalöögid 4:2 Norra kasuks ja vabalöögid 5:1.

Teine poolaeg oli teada, et nüüd Norra meeskonnalt nõutakse palju ja nad ka seda püüavad näidata. Nende kuulsad sisemised Kvammen ja Isaksen „püüavad“ küll meie ääre-poolkaitsjaid oma suurepärase tehnikaga, kuid varitsevad „kännud“ Neeris ja Tepp rikuvad neil fusad plaanid. Parbo teeb oma töö kindlalt ja tõendas, et ei ole meil tema kõrval teist keskpoolkaitsjat, kes inglise kaitsemängu paremini tunneks. Soodustuseks Parbole oli see, et Norra kesk-tormaja Martinson lüheldast kasvu oli, kuid selle eest oli sellel mehel kiirust.

Mäng kestab — norra publik närvitseb, teisest poolajast on möödunud juba 10 minutit, kuid mäng on endiselt 0:0. Mäng kaldub Norra poolele, kuid nende keskpoolkaitsja hoolitseb, et see saaks kohe tagasisaadetud Eesti väravale ikka lähemale. Suur press on vaibunud, mäng päris rahulik, kui meie parem tiib pääseb 14. min. läbi. Järgneb löök, kuid kaugelt tehtud löögi püüab norra väravavaht Johansen kergelt.

Kestab tugev heitlus palli pärast. Ikka rohkem Eesti värava poolele, kuid ilma kardetavuseta.

Siis ootamatult tuleb see, mida ära hoida oli võimatu: ainus võiduvärav Norra heaks. Selle lööb nende vasaksisemine Isaksen 19. min. umbes 18 m-ilt meeste vahelt alla paremasse nurka. Miksonil ei olnud teha midagi, ehkki ta sedagi palli mahaviskega tahtis päästa. Kohe pärast seda oli Eestil tasumise võimalus, kuigi mitte surmkindel. Vasaku't äärelt tsenderdatud palli oleks pidanud Siimenson kohe katsuma lüüa — Siimenson surmas palli, kuid löögi toimetamisel oli Norra kaitsja jalg õigel kohal ja olukord lahenes kergesti.

22. min. oli suur sumin Eesti värava all, mis samuti likvideeriti.

Mõned minutid ilusat kombinatsioonmängu meie kesktrio poolt, kuid ikka ja alati oli kohal, kust oleks võinud midagi tulla, norralaste kaitse ja need mehed lõpetasid meie rünnaku parajal kaugusel väravast.

Lõppminutitel hoidsid punasärgid mängu oma käes, kuid meie kaitsele ei valmistanud erilist raskust nende rünnakuid lõhkuda.

Suurte ovatsioonide saatel lõppes mäng. Norralased olid teeninud võidu, kuid meie poisid olid mänginud ilusa mängu ja hea resultaadi — 2. poolajal nurgalööke 5:1 ja vabalööke 6:3 Norra kasuks.

Selleks võistluseks oli reklaami tehtud tugevasti. Üldiselt valitses enne võistlust arvamine, et maa-võistluse võidab Norra 4:1, 3:0. Kuid oli ka neid, kes julgesid ennustada 1:0 Eesti kasuks. See optimist ei olnud eestlane, vaid üks Norra ajakirjanik, Oslo hommikulehest.

Norralased jäävad meie mänguga rahule, ja nad ütlesid, et meie mäng on parem kui 1932. a., millal kaotasime neile 3:0.

E. Saar.

SISESEKRETSIOONI MÕJUST MALE- LOOMINGULE

San.-leitn. A. Kõrgesaar.

Malemäng on niisama kui teised tavalised ajutöö väljendused omased ainult inimesele. See omadus on peaju närvirakkude erilisest ehitusest ja arengust ning selle rohkearvulisest kogust, võrreldes sellega, mis on teistel elusolevustel. Näiteks täiskasvanud inimesel on peaju kaalu suhe kehakaaluga 1:40, kuna ahvil on se 1:50, koeral 1:100, härjal 1:800, elevandil 1:500. Ajukoore närvirakke, mis valdavad ja väljendavad inimese psüühikat, on professor Korsakovi järgi kuni 1200 milj. Need rakud on inimesel eriti harulised ja harustik paljuneb võrdselt peaju ja isiku intellektuaalse arenguga. Mida harulisem rakustik, seda soodsamalt täie-lisemalt ja mitmekesisemalt toimub voolu edasiand peaju ühelt närvirakult teisele. Et võimaldada neid psüühiala närvirakkude hulka mahutada ajukoore, on loodus selleks valmistanud soodsa pinna ajukoore voldistamisega, mille kaitseks katnud kolbaga. Mida rohkemalt ja korrapärasemalt on ajukoor voldistatud rea teiste tavaliste tunnustega, seda mõistuslikum ja vaimukam on inimene.

Ajutöö on suhteliselt ligidas seoses kogu organis-miga ja organite kõigi rakkude tööga. Kuidaju peamiseks ülesandeks on ümbrusel võtta vastu kõiki mõju-tusi ja reageerida neile oma tundeerkude refleksidega. Omadus reflekside väljenduseks on kõigilaju allosadel kuid komplitseeritud reflekside väljendust teostab ainult peaju, nimetades neid psüühilisteks refleksideks. Psüühilist eluavaldust alajaotatakse: 1) intellektuaalseks, 2) emotsionaalseks, ja 3) alateadvuliseks. Intel-lektuaalne ala juhib mõtete protsessi ja teeb sellest kokkuvõtteid, otsuseid, s. o. tunnetab ümbrust ja oma sisemist miljööd, neid jäädvustades peaju.

Mõtteprotsessis omab suure tähtsuse selle kooskõla (assotsiatsioon) ja loogiline järjestus, mis omane ainult hästi arenenud ajule. Mida mõistuslikumalt ja vaimsemalt arenenudaju, seda otstarbekamalt toimub idee-de valik ja looming ajusse jäädvustatud muljete hiigla tagavarast.

Inimmõistus on laiaulatuslik ja täieline siis, kui ta on hästi ideerikas, kui mõtteprotsess suundub loogi-lises järjestuses ja valitud ideed kindlas kooskõlas mõ-tete käigu ja sihtjoonega. Loomulikult omavad mõtte-protsessis ja selle ideerikkuses suure tähtsuse ka tei-sed psüühilised tegurid, mille üksikasjaline kirjeldus pole aga käesoleva kirjutuse eesmärk.

Ajutöö loomingulised võimed sõltuvad suuresti sisenäarmete korralikust sekretsioonist, s. o. nende mah-lade — hormoonide — normaalsest eristusest verre. Need hormoonid on määratud kas ajutöö ergutajaiks või pidurdajaiks ideede arengus ja loomingulises töis rakkude ja vastavate elundite kaudu. Sarnaseid hor-moone eristavad elundeid — näärmeid — on inimesel mitmeid. Tähtsamad ja uuritumad neist on: 1) ajulisa, 2) ajukäbi, 3) kilpnäär, 4) rinnanäär (pugunäär), 5) neerulisa ja 6) sugunäärmed. Kõik loetletud nää-rmed moodustavad keemilis-hormoonse siduvuse kõigi teiste organite ja rakkudega väga keeruka süsteemi näol, olles muutuv organismi üldseisundist ja selle häi-restusest. Eriti tihe koostöö püsib hormoon-näär-mestiku ja peaju süsteemi vahel vegetatiivse närvikava kaudu. On tõde, et sugunäärmete hormoonid verre imades ergutavad neid psüühilisi avaldusi, mida ni-metame mõistuseks, tähelepanuks, fantaasiaks, loomin-

guks, tahtejõuks, iseloomuks, mõjustades seega ka isiksust. Kilpnäärme hormoonid normaalsel eristusel ja verre imamisel tekitavad ja soodustavad selget mõtteprotsessi, andes neile värskust ja arendades ühtlasi meespidamist ning soodustades rahulist und. Neerulisdade hormoonid mõjutavad peamiselt emotsioonilist ala.

Igasugune rike hormoon-eristussüsteemis mõjub negatiivselt vaimutööle ja loominguale. Näiteks kilpnäärme hormoonide eristuse rohkemine ja verre imamine mõjutab mõtteprotsessi ebatavalist kiirust kuni ideede hüpeteni, mille järeldeks on mõttekäigu ebakorrapärasus ja plaanikindlus. Säärasel isikul puudub maletamisel edu. Vastupidi kilpnäärme eristuse normist vähenemine mõnesuguse häire mõjul mõjutab mõtteprotsessi ja tunnetuse loidust — apaatsust, unisust eriti loominguilises töös.

Järelikult normaalsel maleloomingul ja eriti veel selle ala geeniustel on tarvilik korrapärane sisenäärmete areng, nende normaalne eristus ja hormoonide kokkuhoidlik kulutus. Eriti tähtsat osa etendavad siin sugunäärmete hormoonid. Hoides nende kulu suguliste lialdustega, võime kasutada neid mõistuslikuks ja loominguiliseks tööks.

Toodust võime saada ettekujutust hormoon-psühholoogiast male loomingu ja selle erilisest mõjust maletajate ja nende tüüpide kujundamisele, milliseid võime nende iseloomult peamiselt vaadelda kahes erinevuses: 1) ekstsentrilised, kiired maletajad emotsioonse kalduvusegaaju alateadvus-loominguilise üleolekuga, 2) rahulikud maletajad, normaalse mängutempoga, loomingu-mõistuslike väljendusega ja omase süsteemikindlusega. Loomulikult nii kui igal ajal ja igas asjas on ka siin üleminevad ja vahepealsed tüübid ja nende mängu loominguilises väljenduses alanähted ja erinevused.

Ühe või teise hormoon-siseeristussüsteemi rikked ja nende ebanormsed funktsioonid ja ülekulutused peegelduvad ka isiku välismuses. Näiteks isik, kellel alanormne kilpnäärme eristus, kaldub tursuv-paksenemisele, juustusele, ning mõtteprotsess, kõne- ja liigutustempo aeglustub, ilmnevad nahavead, ekseemid, kestendused. Lõbude lialdusteks sugunäärmete hormoonide ärakasutamisel ilmneb närvlikkus, närvihäired, tahtejuetus jne.

Ei ole kahtlust, et maletamine arendabaju mõistusliku ala ja on tähtsaks teguriks rahvastiku tervishoiu (eugeenika) arendamisel, kui seda kasutatakse kooskõlas tervishoidliku mõistega. Kuid vaimu jõu ülepingutus maletamisel kasutab ja kurnab liialt jõutagavarad hormoon-süsteemis, mille tagajärjena võivad ilmuda mitmekesised tervishäired. Seepärast peavad malegeeniused ja ka teised harilikud maletajad hoiduma ülepingutusest, arvestades alati malehügieeni nõuetega vastavalt individuaalsetele võimetele, omadusile ja kalduvusele.

Maletajal on väga tähtis temale juba maletamisel omaseks kujunenud poos, mugav hügieeniline ümbrus ja seadestis ning vaikus, mis ei häiri mõtteprotsessi ja ei soodusta närvitsemist. Ebahügieeniline on maletada väsinult, ärritatult. Et maletamine on pingutat mõistuse ja vaimu töö, siis vajab organism sellekohast toitumist, et sisesekretsiooni-näärmetik oleks suuteline küllaldaselt tagama energiat hormoonide eristussüsteemis.

Maleloomingus intuiitiivne mõtteprotsess loomulikult juhitakse uute kombinatsioonide lahenduseks ja otsinguks, sagedasti hoopis uuest vaatevinklist. Tavalisil korral mõttekäik suundub nende otsinguks ja keerukaks lahenduseks endale parema seisundi tagamiseks. Et soodustada sellase vaimu (inspiratsiooni) ilmumist peab looma selleks soodsat ümbrust ja alust vastavalt individuaalsele omadusile ja kalduvusele, millega tuleb alati arvestada. Kuid peab mainima seda, et inspiratsioon ei ilmne kunagi väsinud peaaigus.

Soovitud ideede tekkimiseks peab selle kujutelmale suunama plaanikindlalt ja korduvalt mõtteprotsessi ja seda selleks keskustama, enne kui see alateadvusest

ilmneb ja selgineb. Tavalisi mõtteid eeltoodu kohta esildavad ka kuulsad teadlased ja mõtetargad nagu: Goethe, Nitzsche, Schiller j. t. Vaatamata sellele, et oled oma mõttekäiku püüdnud juhtida soodsas olukorras mõne keeruka küsimuse lahendamiseks ja inspiratsioon siiski ei ilmne, pole tarvis end liialt pingutada ja selles suhtes ennast vägistada, vaid oodata selle ilmumist alateadvusest teadvusse. Capablanca oli sageli õigus omas ütlusis mängu ebaõnnestumiste puhul vihjata udusele peaaigus, mis oli tingitud ümbrusest ja võorast kliimast. Kurt Kaufmann ja Jens Kruse soovivad loomingu eduks ja selle tekitamiseks kasutada plaanikindlalt mõtete keskustamist objektile, vältides kõik teised pisemadki kõrvalnähted. Sarnane järjekindel treening andvat häid tagajärgi.

Siin tuleb juhtida tähelepanu veel sellele, et organismi kogunenud energiat, hormone sugu- ja teist näärmest pole sugugi tarvilik kulutada sugulise aktiga vaid kasutada ja juhtida seda teist teed möödaaju loomingu tööks. Intuiitiivsus paralüüsivad ka uimastavad ained, nagu alkohol, suitsetamine jne.

Toodust võime järeldada kuivõrd tarvilik on igakülgne hügieen maletamisel heade tagajärgede saavutamiseks, eriti pingutavil võistlusil ja simultaanmängudes 10—15—30 vastasega, mis eriti kehvastabaju hormoonidest, ning järelikult paralüüsib ka male intuiitiivseid reflekse.

Maletajate sagedaseks eksimuseks oma loominguilise arengule on ühekülgus ja kehakultuuri mittekasutamine. On tarvis alati mees pidada, et igasugune mõistlik kehakultuur-sport soodustab ja aitab kaasa ka mõistuse, ajukülgse arenguks. Seepärast tuleb rõõbiti loominguiliste võimete arendamisega osutada ka pidevat tähelepanu kehakultuurile, seda harastades igal soodsal võimalusel.

Malegeeniuse loomingu on üks raskemaid, vajades tugevat emotsioonset pinget. Seepärast neid võimeid omavad matemaatiliste kalduvustega ja sellekohaselt hästi arenenud peaaigus isikud.

Lõpuks peab mainima seda tõe, et malekunsti- ja loomingu on veel vähe uuritud siseeristussüsteemi hormoon-psühholoogiast küljest. Ta vajab veel palju uurimist ja selgitust.

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegetsejatele, kus edu suurel määral on olemas vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadawal kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

Dr A. WANDER A.-G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE terwendab ka Teid!

Tähelepanu löögitehnikale!

E. Saar.

Jalgpall veereb jälle! Talvine ja varakevadine ettevalmistus on meestel seljataga. Isegi esimesed võistlused on peetud. Ja üha suurema innuga rühivad meeskonnad harjutada. Läheme vastu hooajale, mis töötab kujuneda üheks pikemaks ja mängude-rikkamaks meie jalgpalli-ajaloos.

Mängude-rikas hooaeg paneb mängijaile, eriti aga meie rahvusmängijaile, suured kohustused. Möödunud hooaja eeskujul tahetakse näha jälle mõnda ilusat mängu ja võitu. Meil tuleb tõsiselt endid kätte võtta, vigu parandada, küll siis tulemused ei lase kaua oodata.

Tahaks juhtida meie mängijate tähelepanu eriti sellele, et oleme löögitehnilisest küljest võrdlemisi nõrgad. Peame erilise hoolega asuma selle suure puuduse kõrvaldamisele.

Iga mängija asugu oma löögitehnika parandamisele!

Löögitehnika omab jalgpallimängus esmajärgulise tähtsuse. Võiduka meeskonna tunnus on just see, et iga tema üksikmängija omab hea tehnika ja õige löögioskuse. Arusaadav on aga, et kõigil mängijaile ei saa olla võrdse tugevusega löök, sest see sõltub puht-füüsilistest võimetest, kuid mis puutub täpsusesse ja löögikindlusesse, siis peaks see ilma erandita kõigil hea olema.

Viimistletud löögioskusega hoitakse kokku asjatut jõukulu, kaob ilmaaegne jooksmine, sest pall saadetakse täpselt mehelt-mehele. Mäng muutub ilusaks, kiireks, vaheldusrikkaks ja, mis kõige tähtsam, tulemusrikkaks.

Löögitehnika all ei tule mõista mitte ainult ühe-külgselt tugevat ja kiirelennuga palli löömise oskust, vaid löögitehnika on „võime palli lüüa igast olukorrast ja asendist, nii kuidas seda dikteerib iga teatud mängumoment. Olgu see siis kas välklöök väravale, kerge vintsööt, „löige“ lähemal asetsevale omamehele, tsendus keskele või tugev tõrjelöök värava alt keskväljale jne. jne.

Mängija, kellel puudub löögitehnika mitmekülgsus, ei saa mängida taktiliselt õiget mängu. Heast tahtmisest ja suurest „rabitamisest“ on vähe. Sageli kaldub mäng ühele mänguvälja poolele ja palli ei saada kuidagi sealt ära, mis tavaline nähe nõrga klassiga meeskondade juures. Vastastel on sääraast mängu kerge katta, sest palli ei lööda ühelt äärelt teisele, sinna, kuhu vastased seda kõige vähem ootavad, ja mis tugevalt võib mõjutada kogu mängu tulemust.

Ei ole paremat tõendust vaja kui see, mis inglise jalgpalli spetsid ütlesid soomlastele pärast maavõistlust Helsingis: õppige löögitehnika selgeks ja teie mängite kaks klassi paremat jalgpalli... Selles inglase poolt öeldud lauses peitub tõe-tera ka meie jalgpalli kohta. On ju meiegi rahval tulnud nii mõnigi „mõru pill“ alla neelata, et meie „poisid“ pole osanud vastastele väravaid lüüa ega palli õigel ajal oma värava alt ära saata.

Möödunud aastal oli paljudel meie mängijaist võimalus näha Inglise rahvusmeeskonda ja imetleda nende löögi-tehnikat, missuguse kergusega igast võimalikust asendist tehakse teravaid väravalööke, samuti millise pika- ja madalalennu omavad nende tõrjelöögid. See kõik on saavutatud visa ja vaevarikka töö tulemusena.

Vaatleme neid eeltingimusi, mida löögitehnika omandamiseks vaja läheb:

1) Eelkõige füüsilisi võimeid, nagu: jõudu, kiirust, painduvust, tasakaalutunnet, head silmamõõtu, suurt liigendite liikuvust ja täpset kehavalitsemist.

2) Tehnilisi teadmisi, nagu:

- a) keha hoid-asend, iga eri löögiliigi sooritamisel,
  - b) tugijala asetamine, kas pallist tahapoole, palli kõrvale või koguni ette,
  - c) lööki sooritava jala taha üles viimine enne löögi sooritamist, siis puusa-, reie-, sääre- ja labajala lihaste koostöö löögi ajal jne. jne.
- 3) Teadmised, kunas tarvitada üht või teist löögiliiki, mis järgmised on:
- a) jala siseküljelöök,
  - b) jala välisküljelöök,
  - c) otsejalapealse löök,
  - d) risti jalapealse löök,
  - e) saapaotsa löök,
  - g) poolpõrkelöök (half-volley).

Jalgpallimängija peab omama hästi läbitöötatud keha. Kiirusest ja jõust on vähe, sest kui puudub paindumus, ei saa mängija enda keha üle valitseda igas mängu olukorras ja teeb palju vigu. Eriti paksud peavad olema puusa-, põlve- ja labajaliigesed, vastasel korral ei saa juttugi olla heast löögitehnikast või tehnikast kui niisugusest üldse.

Näiteks, kui mängija puusaliiges on väikese liikuvusega, ei saa lööke sooritada igal kõrgusel, ka löögi tugevus kannatab selle all ja ulatavus on väikene.

Puudub põlve liigendi õige asetamise oskus, ei saa anda pallile tugevat kiirust ega õiget kõrgust, eriti õhust kohe sooritatud löökide puhul.

Suurima tähtsuse löögitehnika juures omab labajaliiges. Labajaliigese õigeaegne pööramine, sirutamine või temale pinge andmine on löögipuhtuse juures olulisimaid.

Võtame vaatluse alla näiteks jala välise külje löögi ja analüüserime seda.

Pallile lähenetakse vaba-vetruva jooksuga, keha on kallutatud ettepoole ja vaba igasugusest pingest, jooksu sammud lühikesed.

Momendil, millal tugijalg tuakse palli kõrvale, on lööki sooritav jalg viidud taha üles. Nüüd kallutatakse keha ettepoole ja järgneb üheaegne kiire keha tõstmine ja reie ettealla rebimine ühes sääre sirutamise ja labajala pööramisega nii, et pall saaks puute lööva jala välise küljega.

Lööki sooritav jalg pärast palliga kokkupuudet liigub löögi, õigemini pingutuse inertsi, mõjul tugevalt tugijala suunas ette risti. Palli puute momendil ei tohi lööki sooritava jala põlv sirge olla, vaid veidi põlvest kõveraks hoitud, et vältida palli õhkutõusmist.

Välise küljega tehtud löök, kui ta on õieti sooritatud, lendab alul otse, kuid hakkab vintide mõjul varsti kalduma algsihist kõrvale. See kõrvalekaldu mine ongi üks põhjus, miks väliskülje lööki tuleks eelistada teistele löökidele, sest ta petab vastaseid, peale selle välise külje puute-pind palli suhtes on suur ja eksimise löögi sooritamisel väike, eriti liikuva palli löömise puhul.

Labajala pööramisega saavutatud sirge sääre pikenduse joonena võimaldab teha hästi madalaid lööke. Eriti soovitatav on, et suure labajalaga mängijad õpiksid hästi lööma välise küljega, mis eriti sobib pikale jalaehitusele.

Et head löögitehnikat omandada, tuleb erilist rõhku panna reie- ja säärelihaste sirutajatele ja kõverdajatele, kiire ja suure kaardega tehtud löök on alati mõjuv. Palju hüppeid, eriti nõõrihüppeid, on vajalised, et tõsta löögitegevust. Pallidega harjutustel tuleb teha kiire ja rabava liigutusega lööke, et vastavaid lihasgruppe arendada, peale selle tugevalt võimelda. Küll siis tuleb see, mis tulema peab.

Ühe penniga MILJONÄRIKS

Kui aprilli lõpul hoogsalt meistriloorberitele sööstev Wolverhampton Wanderers oma 1 väljakul hävis tabeli eelviimasele Huddersfield Townile suurelt 1:4 ja sellega kaotas otseselt väljavaated oma esimese meistrikoha omandamiseks (sest ta järgnevad vastased olid kõik tugevad), olid korraga vähemalt miljon inglast, sajad tuhandel rootslased, mitmed kümnend tuhanded hollandlased, belglased ja norralased ümmarguselt 20 miljonit krooni vaesemad.

Sest nad kõik olid usaldanud „spetside“ ennustusi ja paberlikku meeskondade vormi ning määranud selle matschi võitjaks Wolvesi kuulsat meeskonda.

*

Ligikaudu 5 miljonit inglast mängib igal laupäeval jalgpalli (muidugi hooajal). Peale selle külastab igal laupäeval ligi miljon inimest kõiki liigamänge kokku.

Kuid peaaegu kogu Inglismaa elanikkond on igal nädalal tegevuses, et märkida ennustuskupongidele võidu-, viigi- või kaotuse märke.

Kolmveerand kõigist inglasedest jälgib hoolega igal laupäeval valjuhääldajate juures liigamängude tulemusi.

Sest jalgpall on viimase nelja aasta jooksul loonud Inglismaal uue äriala, ühe vägevama tehingu kogu maal — „pools“ — ennustamise võistluste tulemustele!

*

Võistlusi ennustati juba enne maailmasõda, kuid ainult tagasihoidlikus ulatuses, sealjuures enam või vähem mitteametlikkude „bookmakerite“ juures.

Sest Inglismaal — kihlvedude klassikalisel maal — on keelatud kõik loteriid ja õnnemängud. Kuid just inglane on see, kes oma veidi üksluse suure saare monotoonia ja karmilt loogilise igapäevsuse peletamiseks osutab nõrkust kõikide probleemide ja lahenduste salapärase võluvuse vastu. Seepärast pole vaja imestada, et just inglased on kirjutanud ja kirjutavad ka edaspidi kõige paremaid kriminaalromaane, samuti kaldub suur osa haritud ja nimekaid inglasi otsima köitvust ja ergutavat vaieldaval spiritismi alal. Ei ole ime, et kainele mõtleja ja arvustaja inglane sisemiselt usub vaime...

Nagu tõhus väetis põllule, oli majanduskriis, mille algjuuri võis märgata juba 1928. a., inglaste kihlvedude- ja mängimisihale. Paljud töötud püüdsid suurendada oma nigelat sissetulekut mängimisega. Ja et see haaraks kogu rahva, oli ennustustfirmade mure, kes oma lööklauseks pasundasid uhkelt:

You can make a fortune for a penny!
(Teie võite võita terve varanduse penni eest!)

*

See tõusev ja paisuv suurloterii ei meeldinud mitte sugugi Inglise jalgpalliliidule ja leidis suurt vastuseismist parlamendis. Valitsus asus säärase ennustustuvõistluse suhtes kõhklematult eitavale seisukohale.

Mõlemil poolt püüti takistada selle arengut, püüti seda koguni hävitada. Jalgpalliliit ei annud enam nädal varem teada liiga eelseisva voozu mängu, vaid kuulutas nad välja 48 tundi enne „kick-offi“, et sellega teha aega liig lühikeseks ennustamiseks ja ennustuste kättetoimetamiseks. Valitsus astus samme säärase mängimise kaotamiseks, sest seaduslikult oli see nagu nii keelatud.

Kuid mõlemad suured autoriteedid kaotasid! Jalgpalliliidust mindi lihtsalt mööda sellega, et koostati kihlvedude kupongid Schoti liiga mängudele ja parlamendis lükati suure hääleenamusega tagasi igasugune säärase ennustuste keeld, sest „igal inglasel on õigus oma raha paigutada sinna, kuhu ta soovib“, oli võiduka opositsiooni definitsioon.

Nii saavutas see vasturünnak hoopis vastupidise tulemuse: 1934. aastast peale on ennustused jalgpallivõistluste tulemuste kohta muutunud legaalseiks!

Ja selle parlamendi otsuse langemisest peale läks edasi täisauruga...

*

Nagu raketit paiskus ennustamine jalgpallitaevasse. See haaras nii suure hulga inimesi ja pani liikuma nii suure hulga raha, vaatamata sellele, et osavõtt polnud kellelegi kohustuslik ja maksmine iga üksiku osavõtja oma asi, et Inglise parlament pidi asja uuesti käsile võtma.

Paljude mänguviiside juures vahest kõige populaarsem on „penity-pool“, mille juures ennustamisele tuleb tavaliselt 12 mängu, vahest ka 15. Siin ei nõuta muud, kui ennustada teatud meeskonda kas võitjaks, kaotajaks või viiki mängijaks. Väravasuhet ei ole vaja kellelegi ennustada.

*

Ülemäär ühele kihlvedajale nädalas on 1 naelsterling, alammäär 6 pennit (ligikaudu 45 Eesti senti).

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK

SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

Kas tuleb värav või mitte, sellest sõltub, kas mõne ennustaja penny muutub miljoniks.

Kõigist laekunud summadest jagatakse 80 protenti võitjatele. See 80 protenti omakorda jaguneb kolmeks kolmandikuks. Esimene kolmandik langeb neile, kes on saatnud kõige täpsemad ennustused. Kui ainult üks on ennustanud, ütleme, 12 mängu õigesti, siis saab tema kogu selle kolmandiku endale, mis meie rahas teeb iga nädal sajad tuhanded kroonid.

Kuid säärast juhust ei esine peaaegu kunagi. Isegi kui ta on ennustanud 12 tulemust õigesti, peab ta seda jagama mitme tuhandega, kes on samuti märki tabanud. Samuti siis, kui ta on ennustanud õigesti 11 tulemust. Sealjuures juhtub sedagi väga harva, et tabatakse õigesti 10 või 11 tulemust.

Järgmised kolmandikud jagatavast summast kuuluvad neile, kes on ennustanud paremini esigrupist. Sinna langeb suur mass ja seepärast on väljamaksud tavaliselt väga väikesed, vaid mõned kümned kroonid.

On olemas nii palju erinevaid poole, et ennustaja võib kombineerida mitmesuguseid ennustusi. Seejärgi loomulikult kõigub ka võitude väljajagamine ja võiduvõimalus.

Näiteks ühe shillingiga (90 senti) võite võita 400.000 krooni. On olnud juhtumeid, mil 1 penny (ligikaudu 2 senti) on võitnud 19.000 naela (342.000 krooni)!

Kuid matemaatiliselt olla ainus õieti ennustaja, on võimalus vaid 1:14.000.000. Ka see, kes nädalast nädalasse süstemaatiliselt paigutab väikesi summasid mängu, omab vaid 1:7 vastu võiduvõimaluse kogu hooaja kohta.

Võidab vaid üks, ja seda kindlasti ja see on ennustusfirma. Igalt laekunult ennustussummalt jääb 5 protenti firmale puhaskasuna, see on hooaja kohta ligikaudu 30 miljonit krooni kokku 12 firma peale.

Ülejäänud 15 protenti läheb ärikuludeks. Vahel on seda rohkem, vahel vähem, olenevalt laekunud summast. Kaunis suur hulk raha, mille laekumise üksikasju ei avaldata kunagi. Seda on ikkagi umbkaudu arvatuna 100 miljonit krooni, mis makstakse siis 12 firma 30.000 ametnikule, kupongide trükkimisteks, kuulutusteks ja muuks.

Postile laekub iga aastal vähemalt 50 miljonit krooni selle suure ennustusvõistluse tõttu.

Kas on siis tõesti nii raske ennustada 12 matši kohta õigesti? Pealegi kui ei nõuta väravasuhet ega poolaja ennustamist, kui nõutakse vaid võitja, kaotaja ja viiki mängijate kindlaksmääramist?

Loomulikult... sest, kui võtate appi matemaatika, siis selgub teile, et sellest kolmest variandist, mida teile pakub teie poolt valitud „pool“, et määrata kindlaks 12 mängu arvatavad tulemused, annab number 12 tõepoolest 531.441 lahendamise võimalust! Võidetud, kaotatud ja viiki mängitud matšid 12 reas võetuna. Siin märki tabada, pealegi peaaegu täisvõrdsete võimetega meeskondade juures, on suur ja veelkord suur õnneasi...

Kummalisel kombel ei asu suured ennustusfirmad Londonis või Glasgow's, vaid Liverpoolis, Birminghamis, Leedsis ja Edinburghis.

Kolm suuremat ja vanemat firmat asub Liverpoolis. Seal on ennustuste korrespondentsiks rajatud eriline postiamet, millel on 200 ametnikku.

Suurim ennustusfirma Liverpoolis on kuulus Littlewood, kes on aastate jooksul võtnud sisse nii palju penniseid, et on tagasihoidlikust tagatoota kontorikesest muutunud neljaks vägevaks majablokiks ja kellel tänapäeval on 10.000 ametnikku!

Littlewood Liverpoolis on pennidega nii palju raha kokku ajanud, et on siirdunud ka teistele kaubanduslikele aladele. Nii on firmal Londonis mitu suurt kaubamaja, kus kaubad on müügil ühtlushindadega (six-pence'i poed).

Ka teised ennustusfirmad on hakanud oma üleliigset raha paigutama teistele ärialadele. Nii on ühel suur soojade vorstide ja jäätise kaubamaja, kus ennustusaljased võivad rahuldada oma isu ja jahutada oma kuuma pead.

Inglismaalt alguse saanud suur ennustamine jalgpallivõistlusteks on haaranud ka kontinendi-riike. Peale mängimise Inglise „poolidele“, on tekkinud Belgias, Hollandis ja Rootsis oma firmad, kes korraldavad ennustusvõistlusi. Belgias oli isegi poolriiklik ennustusbüroo, kelle puhaskasu pidi langema spordi edendamiseks, kuid see jäi pankrotti eratettevõtetega võistledes.

Rootsis ennustatakse tavaliselt 12 mängu. Ja sealne suurim võit on olnud veidi üle 20.000 Rootsi krooni. Praegu haarab Rootsis ennustamine nädalas umbes 750.000 krooni, kuid seda loodetakse aastate jooksul kahekordistada. Sellel Rootsi ennustusbürool on praegu 400 ametnikku ja „Tipstjänst“ loodab peagi muutuda üheks suurkäitiseks Skandinaavias.

Tõsist pahameelt tekitab vahel asjaolu, et suurim võit langeb säärasele ennustajale, kes pole eluaeg jalgpalliväljal käinud ega jalgpalli näinud. Kuid see on juba jalgpalli kirjutamatu seadus, et ükski ennustus pole siin püha, ükski vorm ega võime ei tähenda enam midagi pärast algvile kõlamist. Jalgpall on kuldne mäng juhusteotsijaile, sest suuremaid üllatusi ja rabavamaid tulemusi ei ole pakkunud vist ükski teine spordiala kui silmale nii lihtsana näiv jalgpall. Ja seepärast pole sugugi arusaadamatu, miks just jalgpallile ennustamine on haaranud sääraseid laiad massid ja pannud liikuma nii kohutavalt suurel hulgal raha.

Valitsus ja rahvasaadikud olid kohkunud lihtsamelsete statistikute tagamõtteta lausunud sõnadest, et igast neljast inglasest kolmel on ennustuskupongid taskus.

Kui 1934. a. „football pools“ haarasid 10.000.000 naelsterlingit, siis möödunud talvel tõsis see summa neljakordseks!

Järelikult 720 miljonit Eesti krooni paigutati möödunud hooajal väikeste summade haaval kihlvedudel inglise jalgpallisse!

Nüüd vaatame lähemalt, kes tohib ennustada?

Mängija, keda nimetatakse ametlikult „panijaks“, sest sõna „kihlavedaja“ või „ennustaja“ ei kasutata juriidilises mõttes, peab käima järgmiste punktide järgi:

- a) Ta peab olema üle 21 a. vana.
- b) Ta võib pöörduda ainult ühe ennustusfirma (pool) poole.
- c) Ta ei tohi raha, mille paneb mängu, viia isiklikult ega sularahas kohale, vaid peab selle saatma postiga (seaduseandjad pole unustanud riigi kukrut).
- d) Ta ei tohi kunagi astuda ennustusfirma äriruumidesse.
- e) Kõik sissemaksud peavad laekuma krediidi alusel. See tähendab et raha tuleb saata alles järgmisel nädalal, siis kui kõik võistlustulemused on juba teada ja avaldatud trükis. Selle viimase punktiga lükatakse ümber igasugune võimalus seaduslikult kinni haarata loteriide ja kihlvedude keelust.

*

Viimane punkt võiks ahvatleda pettusele, sest näib ju väga lihtsana, et too, kes on ennustanud valesti, ei saada ära oma raha.

Kuid kui ta seda teeb, satub ta jalamaid „musta nimistusse“, mida kõik „poolide“ firmad vahetavad omavahel. Loomulikult ei saa firma sisse nõuda võlguolevat summat, kuid selles võib olla kindel, et maksimisest mööda hiilinud ennustaja tulevikus ei saa üheltki firmalt enam kuponge.

Kes tahab ennustada, see nõuab kirjalikult ennustusfirmalt ennustuskupongi.

Firmadel on neid olemas igasuguses valikus. Mõnel kupongil on kõik 54 mängu, mis tulevad pidamisele Inglise 1., 2. ja mõlemas kolmandas divisjonis, samuti Schoti 1. liiga omad. Sellelt kupongilt võib ennustaja ise valida välja matschid, mida ta tahab ennustada.

Palju rohkem on levinud säärane kupong, millel on märgitud 6, 10, 12 või 15 kindlaksmääratud matschit. Loomulikult valib ennustusfirma enamasti sääraseid võistlused välja, mille juures on oodata üllatusi.

Kaks maailmameistri iluuisutamises. Vasakul endine maailmameister Cecilia Colledge, kes Sonja Heine ironil sai olla ainult üks aasta, sest tema troonilt tõukajaks sai Megan Taylor (paremal).

August Vilbert

in memoriam.

Raske liiklemisõnnetuse ohvrina suri 3. juuni varahommikul populaarsemaid Eesti mootorsportlasi August Vilbert. Saanud kätte paranduselt oma võistlusmasina, mida rahvalikult kutsuti „Viiuks“, sõitis ta seda proovima, kuid maantee ääre kuhjatud kruusahunnikud põhjustasid õnnetuse, mille tagajärjeks oli noore sportlase surm. Tõenäoliselt paiskus masin kruusahunnikule sattudes ümber ning langes A. Vilberti peale, purustades tema pealuu ja roided.

August Vilbert sündis 15. II. 1903. a., Läänemaal. Lõpetas keskkooli ja õppis Daanis autoasjandust 1927—1929. a. Teenis Puhk ja Poegade firma autoosakonnas ning hiljem kuni surmani Eesti Lloydis.

Oma sportlikku karjääri alustas A. Vilbert Eesti Autoklubi Mootorratta sektiioonis, olles selle asutajaid ja hiljem juhatuse liige. Võistlema hakkas ta 1934. aastal, tulles Riias rahvusvahelistel hipodroomi võidusõitudele esikohale. Samuti tuli ta 1934. ja 1935. a. Tallinnas rahvusvahelistel võidusõitudele esikohale ja päris Eesti meistri tiitli. 1934. a. tuli ta ka Eesti Suursõidus esimesele kohale. Samal aastal püstitas ta võidusõidus külgvankritega masinatele 1 km võistlusmaal turismimasinate grupis hiilgava tagajärje — 117,3 t/km, mis kuni tänani on Eesti rekordiks.

Tehniliselt oli A. Vilbert kõrgeklassiline sõitja, kes mitte ükski ei sõitnud ettevaatusega, vaid pigemini hulljulge riisikoga. Tema sõitmist võidusõitudele on jälginud kümned tuhanded eestlased hinge kinni pidades, ning on tema sõidutehnikat võtnud suure naudinguga.

Iseloomult oli A. Vilbert hea organisator, ustav sõber ja truu klubikaaslane, kuuludes Eesti Mootorspordi Klubi liikmeskonda ja juhatusse. Ka riigikaitsele küsimused ei jätanud teda kunagi külmaks, vaid sooja südamega lõi ta algusest peale kaasa ka Kaitseliidu Tallinna Maleva Kergedivisjonis.

A. Vilberti õnnetu ja varajase surmaga kaotas Eesti mootorsportlaste pere ühe andekama võistleja, klubikaaslasel aga ustava sõbra ja hea seltsimehe.

Olgu kerge temale kodumaa muld, selle kodumaa muld, mille lippu ta rahvusvahelistel võistlustel hoidis kõrgel ja mille lipu all ta võitis.

K. Särgava.

Poksijate külaskäik Varssavisse Raadikul viik, teistel kaotused

Viimasel kuuvahetusel käis Varssavis võistlemas viis Eesti poksijat, keda tulle viis Peeter Matsov. Võistluskuute oli poolakailt, kellele pärast Eesti-Poola maavõistlust mõned Eesti poksijad väga meeldima hakkasid. Kuid Varssavist ei tulnud ükski eestlane võiduga tagasi. Ainus eestlaste võit, mille saavutas A. Raadik, muudeti kohtunike poolt viigiks.

Kukk-kaalus sai K. Käbi oma vastaseks Rotholzi, kes oma kaalus maailma parimaid. Käbil tuli kapitu-

leeruda. Sulgkaalus üritas E. Seepere revanschi Czorteki üle, kellele ta maavõistlusel napilt kaotas. Kuid nüüdki tuli uuesti kaotada, ja veidi suuremalt kui maavõistlusel. Kergekaalus sooritas Kanepi toredusmatschi Kavalskiga, kuid kaotas siiski. Keskkaalus oli A. Raadik selgesti parem Pisarski vastu, kuid kohtunikud hääletasid viigi.

Raskekaalus oli M. Linnamägi sunnitud vastu võtma kaotuse Dorobalt. Ülikooli õpingute tõttu polnud Linnamägi saanud hästi ette valmistada, mispärast ka ta ise jäi rahule kohtunike otsusega. Esimesel roundil ei puudunud siiski palju knock-voidust. Doroba oli juba pehme, kuid gong päästis ta kokkuvarisemisest. Ülejäänud kahel roundil oli poolakas parem.

Kalevi korvpallimeeskonna kolmas Euroopa-turnee

Punktide üldsumma 429:250

Kalevi eduks

Juunikuu esimesel poolel jõudis S. S. Kalevi korvpallimeeskond pikalt Euroopa-turneelt tagasi. Turnee, mis algas 7. mail, vältas 33 päeva, kusjuures läbitati järgmised riigid: Läti—Leedu—Saksa—Itaalia—Schveitsi—Prantsuse ja Belgia. Tagasisõit toimus a.-l. „Kodumaaga“ Antwerpenist Pärnu ja sealt rongiga edasi Tallinna.

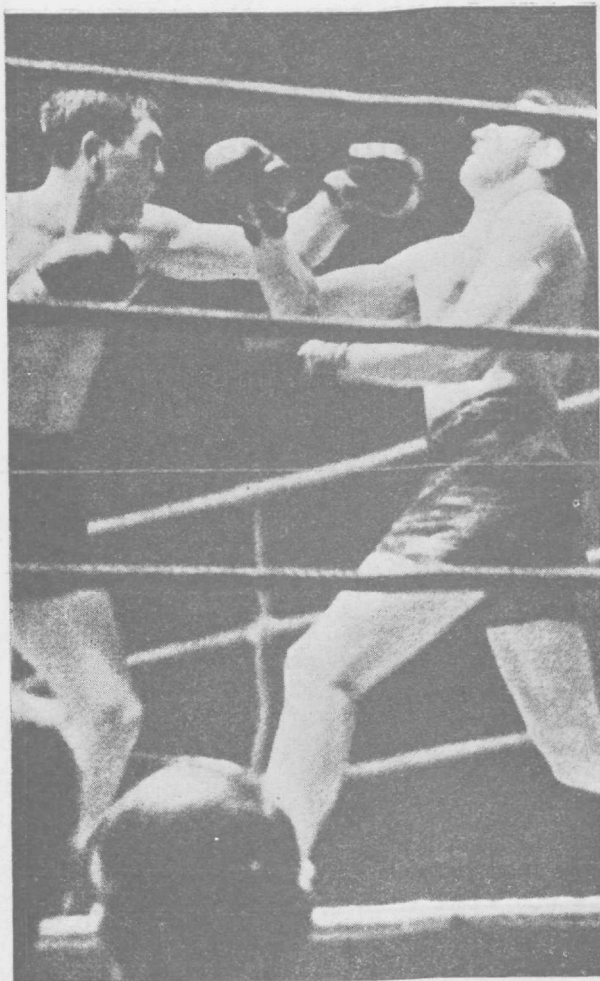
Esimesed võistlused olid Kaunases. Leedu meister J. S. O.-ga mängiti viik 21:21 ja teisel päeval Kalev kaotas Leedu rahvusmeeskonnale 16:31. Edasi oli neli võistlust Saksamaal, millised Kalev võitis kõik suurelt. Stettinis 69:3, Berliinis 46:26, Geras 64:13 ja Münchenis 46:12. Saksamaalt siirdus Kalevi meeskond Itaaliasse, kus peeti 6 võistlust, millest Kalev võitis 3 ja kaotas 3. Turnee eltaalias algas kaotusega Triestis 18:24. Edasi tuli 3 võitu: Roomas 37:35, Napolis 25:6 ja Firenzes 31:21. Turnee lõppes kohe kaotusega Bolognas 25:37 ja Milanos 25:27, kusjuures võistlusel Milano vastu oli Kalev vähemalt klass parem meeskond, kuid võit võeti käest kohtunike abiga. Kalev sõitis läbi Schveitsi ja Prantsuse, kuid seal võistlusi ei peetud.

Järgmises Spordilehe numbris kirjeldab turnee käiku üksikasjalisemalt Kalevi kapten E. Altsaar. Kirjeldusele on lisatud rohkesti pilte pikalt korvpallimatkal.

Jalgpallimaavõistluste hooaeg Baltimail algas

Läti võitis Leedu 2:0

Baltimail algas jalgpallimaavõistluste hooaeg Läti-Leedu kohtumisega Riias. Võrreldes leedulaste võimeid l. a. Balti turniiril, olid nad seekord tunduvalt paremad. Tegelikult nad valitsesid mängu, kuid teisel poolajal õnnestus lätlastel siiski võitjaks tulla 2:0, mis aga ei vastanud märgukäigule. Pealtvaatajaid sellel maavõistlusel oli 10.000 ümber!

Max Schmelingil on lähematel päevadel tiilimatsch Joe Louis'ga.
Pildil moment tema matschist Ben Foordiga

Jalgpalli rindelt Estonia ja rahvusmeeskonna võidud

Kuuvahemikul on peetud rida tähtsaid jalgpalli-võistlusi. Eeskätt on märkida kaht maavõistlust: Oslos napp 1:0-kaotus Norrale ja Kaunases 2:0-võit Leedu üle. Meil on külas viibinud kaks Saksa meeskonda. Allensteini Hindenburg võitis Spordi 5:1 ja Kalevi 4:1 ning Königsbergi Prussia-Samland löi Kalevit 3:2, kuid sai siis Estalt üllatuslikult 3:0-kaotuse. Estonia on kinni olnud maavõistlustega, kuid vahepeal võistles Stokholmis sealse AIK-ga, tultes toime suurepärase viigiga — 1:1. Olgu lisatud, et sama AIK andis Rootsi-Soome maavõistluseks, mis lõppes Rootsi võiduga 2:0, enamiku rahvusmeeskonna koosseisust.

Esivõistlused on käimas nii liidu- kui ka ringkondade klassis. E. Spordilehe käesoleva numbril ilmunult oli sooritatud liiduklassis juba 11. ring. Toimetuse töö lõpuks viimased tagajärjed polnud veel selgunud, kuid suuremaid schansse meistritiitlile oli Estonial, Estal ja Spordil. Nad on punktidega teistest tugevasti ees. Kuid sama huvitav on tabeli lõpu osa, kus väljalangemise oht ähvardab praegu nelja meeskonda. Misugused kaks langevad, on raske ennustada. Kibe heitlus püsimise pärast keeb Pärnu Tervise, NTHK, ÜENÜTO ja Puhkekodu vahel. Üllatuseks oleks Puhkekodu väljalangemine. A klassi tsükklis on peetud ainult paar ringi. Favoriidid on olnud võidukad, peale Türi SR-i, missugune mängis Viljandi Tulevikuga 0:0.

22. juunil on oodata Eesti-Ungari 2. maavõistlust, mille vastu valitseb suur huvi.

E. Spordilehe käesolev number sai trükivalmis ses mõttes õnnetul ajal, et ei saa avaldada ilmumise eel-päeval asetleidnud suursündmusi. Nii olid end maailmavõistlustel finaali raiunud Itaalia ja Ungari, kuid finaali tulemust oli meil võimatu avaldada. Järgmises numbris avaldame pikema ülevaate maailmavõistluste käigust.

Gillis Grafström surnud

Maailma kuulsaim iluuisutaja enne K. Schäferit

Hiljuti suri 45-aastasena Rootsi kuulus iluuisutaja ja paljukordne maailmameister Gillis Grafström, kes kaks korda tulnud ka olümpiavõitjaks. Ta oli kaua ületamatu oma kunstis, kuni sirgus viinlane Karl Schäfer, kellest sai tema troonipärija. Viimaseks suuremaks esinemiseks lahkunud ole Lake Placidi taliolümpia 1932. a. Seal jäi ta Schäferi järel teiseks.

Pärast seda siirdus Grafström elukutseliseks treeneriks, teenides viimati Saksamaal. Sakslaste suurt edu iluuisutamises võib väga tähtsal määral panna Grafströmi arvele.

V. S. Sport — Eesti parim ping-pongis

Võitis meeskonnavõistlustel ühegi kaotuseta

Eesti meeskondade vahelised esivõistlused ping-pongis, mis kestsid üle kahe kuu ja millest võttis osa 15 meeskonda, andsid järgmise tulemuse:

Meistermeeskonnaks tuli Vs. Sport (Laigo, Kanepi, Vakerman, Luik), võites finaalmatschides nii NMKÜ kui ka Gongi 5:3. Sport võitis kõik mängud ja saavutas 14 punkti.

Teiseks tuli NMKÜ I meeskond (Laane, Tui, Rannik), 13 p. — kaotus Spordile 3:5.

Kolmandaks S. K. Gong — 11 punkti, kaotades Spordile 3:5, NMKÜ-le 3:5 ja Kehrale 4:5.

Neljandaks Kehra Sulfaat Lell — 11 punkti, kaotusega 0:5 Spordile, 1:5 NMKÜ-le ja 4:5 ESS-ile. Kehra eest mängisid Ad. Kanepi, Lembra ja Heyno (soomlane).

Viiendaks tuli Makkabi I meeskond 10 punktiga, koosseisus M. Epstein, L. Epstein ja Veidenbaum.

Noortest mängijaist koosnevatest meeskondadest peab märkima veel N. U. Tungali, Puhkekodu, ESS-i ja NMKÜ 2. ning 3. meeskonna tublit vastupanu tugevamatele seltsidele.

Tennise-klubimatsch rootslastega

Stokholmi klubi võitis 4:3. — K. Lasn alistus

C. Östbergile

Kevadpühade ajal toimus Kadrioru tennisehallis esimene Eesti-Rootsi klubidevaheline matsch, misjuures Tallinna Lawn-Tennise Klubi külaliseks oli Stokholmi SALK. Rootslasted, kes sisetennisest kuuluvad Euroopa parimate rahvuste hulka, lahkusid Tallinnast nappi 4:3-võiduga, misjuures otsuseandvaks kujunes K. Lasna ja Curt Östbergi partii. Salajas loodeti eestlase võitu, kuid Östberg oma pikkusega ja tugevate pallingutega jäi Lasnale ületamatuks, pealegi kui eestlastel üldse on puupõrandal mängimiseks väikesed kogemused.

Klubimatschi sees peeti järgmised kohtumised: meeste üksikmängus — C. Östberg-K. Lasn 6:2, 5:7, 6:1, C. Östberg-P. Kuus 6:1, 6:4, K. Lasn-E. Carlgren 6:4, 6:3 ja E. Carlgren-P. Kuus 6:0, 6:4, naiste üksikmängus — V. Nõmmik-I. Lundberg 3:6, 7:5 ja 6:3; meeste paarismängus — C. Östberg-E. Carlgren võitsid K. Lasn-P. Kuusi 6:2 ja 6:3; sega-paarismängus — pr. V. Nõmmis-K. Lasn said võidu prl. I. Lundgren-C. Östbergi üle 7:5, 4:6 ja 6:4.

Õnnetus ei hüüa tulles!

E EKS-MAJA

tulekindlustuse poliis annab Teile tagasi tules hävinud vara

E EKS-MAJA

elukindlustuse poliis tagab Teie perekonnale ja Teile endale mu-retu tuleviku

Aktsiaselts

Tallinna Laevaühisus

Laevaomanikud, laevamaaklerid, speditöörid, süteimport, laevade varustamine.

Peakontor: S. Karja 18, tel. 426-90 (4 liini). Telegr.: „Laevandus“

- Laevasõit:** Korrapärane ühendus Tallinnast Hamburgi, Rotterdami, Antwerpeni, Gdynia, Danzigi, Manchesteri ja Liverpooli. Läbiveokonossemendid kõikidesse tähtsamatesse sadamatesse.
- Speditsioon:** Tollimine, inkasso, kinnitus. Korrespondendid kõikides tähtsamates kohtades.
- Söed:** Auru- ja sepasöed, valu- ja küttekoks alatiselt saadaval ladus ja otse laevadest. Kontor: V. Sadama 3, tel. 456-38 ja 441-80.
- Laevade varustamine:** Kõiksuguseid laevatarbeid ja toiduaineid, purjetöökoda ja malmiladu. Kontor: V. Sadama 3, tel. 456-38 ja 441-80.
- Vabaladu:** Laevade varustamine igasuguste toiduainete ja laevatarvetega. Ladu: Uus-Hollandi 6, tel. 314-52.

KAVE
KVALITEET

Kave
ŠOKOL AADI-KUUBID
"AKORD"

tõeline väärtus ületab märksa hinna, millega see kaup turustatakse.
Seda võimaldavad järgmised tegurid:

- läbikaalutud eeltöö,
- „Kave“ meistrite kogemused,
- täiuslikult mehhaniseeritud tööviisid moodsatel masinatel.

„Kave“ eesmärk on anda maksimaalne kvaliteet minimaalse hinna eest.

KAVE AKORD
KAVE

MÜÜGIL 5 ERI MAITSES.

ASJATUNDJA

TARVITAB AINULT

Agfa – kaameraid

Agfa – filmpakke ja rullfilme

Agfa – fotoplaate

Agfa – ilmutus- ja päevavalgus-
pabereid

Agfa – kinofilme

Agfa – röntgenifilme

MÜÜGIL IGAS FOTOÄRIS

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1938.